

Nr. 11 // 2016

Prosa bladet

De it-professionelles fagblad

Tema: Åbne data

Martin K. Glarvig, stifter af Geomatic, vil gerne vide alt om alle, men intet om den enkelte [s.16-29]

Strammere regler til landets it-afdelinger [s.12]

Rejsebrev fra Bornhack Initial Commit [s.08]

PROSA

Af Hanne Lykke
Jespersen
Næstformand
[hlj@prosa.dk]

En fattigdom vi ikke har kendt før

Mere end 300 PROSA-medlemmer har mistet retten til dagpenge. En stor del af dem modtager ikke nogen form for hjælp, fordi de ejer værdier for mere end 10.000 kroner, mens andre er kommet på kontanthjælp. Også medlemmer, som rammes af længere tids sygdom, kan ende på kontanthjælp. Dermed risikerer de - sammen med 30.000 andre - at blive ramt af de nye begrænsninger i kontanthjælpen.

Kontanthjælpsloftet og den tilhørende 225-timersregel er nu trådt i kraft. Det betyder, at der er sat et maks-beløb på, hvad man kan modtage i samlede offentlige ydelser.

225-timersreglen betyder, at man får nedsat sin kontanthjælp, hvis man ikke har 225 timers arbejde om året. Hvis man ikke kan arbejde, kan man undtages for reglen. Men det er meget uklart, hvad der skal ligge til grund for undtagelse. Det er umiddelbart op til jobcentrene at vurdere.

Konkret foregår det sådan, at kontanthjælpsmodtagerne, som selvfølgelig er bekymrede for, hvad disse voldsomme nye begrænsninger vil betyde for dem, får et brev fra Udbetaling Danmark. Her kan der eksempelvis stå, at man ikke får nedsat sine ydelser, da man allerede ligger under kontanthjælpsloftet. Men lettelsen kan vare kort, for senere kan der komme et brev fra kommunen, som siger, at man bliver beskåret i ydelse, da man ikke lever op til 225-timerskravet. Ud over at det er helt urimelige regler, er de gennemført på en hensynsløs og umenneskelig måde. Jeg var for nylig bisidder for et medlem i jobcentret. Jobcentret har afgjort, at han skal opfylde 225-timerskravet, selv om

det burde være åbenlyst, at han slet ikke er klar til at arbejde. Hvis nedsættelsen fastholdes, går han fra at have 55 kroner om dagen til rådighed, når faste udgifter er betalt, til at have 23 kroner om dagen. Det er uværdigt og urimeligt og bringer ham ikke tættere på arbejdsmarkedet.

I stedet er der brug for at finde ud af, hvem der faktisk står til rådighed for arbejdsmarkedet. Så skal det afdækkes, hvad der skal til, for at de kan få arbejde. For så vidt angår dem, der ikke umiddelbart står til rådighed, må det afdækkes, hvordan de kommer til det. Dansk Socialrådgiverforening har vist, hvordan det rent faktisk kan betale sig at investere i denne

gruppe - til gavn for dem og for samfundet.

En ren økonomisk afstraffelse er en forfejlet taktik. Den medfører fattigdom og social isolation. Ingen af delene bringer kontanthjælpsmodtagere tættere på arbejdsmarkedet. I stedet er det uddannelse og jobs, der er vejen frem.

Regeringen selv forventer, at 6-700 mennesker kommer i job, når man skærer ydelserne ned for 30.000 personer - et meget beskedent ambitionsniveau. Beskæftigelsesministeren fortalte for nylig, at jobcentrene kan hjælpe med at skaffe de 225 timers arbejde. Men det har han glemt at aftale med jobcentrene. Når arbejdsgivere forsøger at skaffe arbejdskraft, og mennesker forsøger at skaffe arbejde, har svaret lydt: "Vi er ikke nogen arbejdsformidling".

PROSA iværksætter netop nu en undersøgelse af, hvad de mange PROSA-medlemmer, der har mistet dagpenge- retten, lever af i dag.

“En ren økonomisk afstraffelse er en forfejlet taktik. Den medfører fattigdom og social isolation”

Prosabladet: Adresse: Vester Farimagsgade 37A, 1606 Kbh. V, tlf.: 33 36 41 41, fax 33 91 90 44, prosabladet@prosa.dk **Redaktion:** Ansvarshavende redaktør: Kurt Westh Nielsen, kwn@prosa.dk **Journalist** Stine Nysten, sny@prosa.dk **Korrekturlæser** Lene Sekjær **Grafiker** Claus Andersen, Kindly **Udkommer:** En gang hver måned undtagen i juli måned **Næste gang:** 2. december **Læserbreve/debatindlæg deadline:** 7. november **Offentliggøres et indlæg,** vil det blive redigeret efter retningslinjer vedtaget af redaktionen. Disse retningslinjer kan læses på prosa.dk/link/23 **Indlæg,** der fremføres i signerede artikler, er ikke nødvendigvis dækkende for redaktionens opfattelse **Synspunkt** på side 2 stilles til rådighed for Hovedbestyrelsen **Prosabladet** modtager gerne input og tips fra læserne på redaktion@prosa.dk **Klageadgang:** Ønsker du at klage over håndteringen af henvendelsen til redaktionen eller generelle stofprioriteringer, kan du læse mere om den procedure på prosa.dk/link/23 **Redaktionsudvalg:** Formand: Tom Dalgaard Petersen **Næstformand** Peter Ussing **Udvalgsmedlemmer:** Christian Christensen, Dennis Andersen, Thomas Kølle og Michael Harly **Annoncer:** DG Media a/s, tlf.: 70 27 11 55, epost@dgmedia.dk **Teknisk produktion og tryk:** Kindly **Forsidefoto:** Lars Bertelsen

“Right to be forgotten bliver helt håndfast indarbejdet direkte i lovteksten. Og det kommer også til at omfatte tredjeparter”

It-advokat Per Mejer om EU's kommende persondataforordning

Se alle tidligere blade på Prosa.dk

Indhold

IT-AKTUELT

Prosa.dk bliver genfødt ... 04

I disse måneder gennemfører PROSA et webudviklingsprojekt, som skal lede til et forbedret Prosa.dk.

Få indflydelse på PROSAs fremtid ... 06

Det er deltagerne på delegeretforsamlingen den 18. og 19. november, der udstikker rammerne for PROSAs arbejde de næste to år. Og du kan stadig nå at være med!

MAKER-CAMPS

Bornhack Initial Commit – indtryk fra en uge på klippeøen ... 08

Hvad sker der, når man sætter en flok ekstremt computer-interesseret mennesker fra hele verden sammen på en teltplads på Bornholm med et 1 gigabit-netværk, en meget velfungerende bar og en række internationale og nationale talere?

PERSONDATA

Langt strammere regler på vej til landets it-afdelinger ... 12

Der kommer markant skrappe regler for dataindsamling på nettet, når EU's nye persondataforordning træder i kraft i 2018, og det får konsekvenser for landets it-afdelinger.

ÅBNE DATA

Tema: Borgernes privacy udfordres af åbne data ... 16

Koblingen af de mange offentlige datasæt kan ifølge en jurist resultere i personhenførbare informationer. Privacy by design kan være et af svarene på udfordringen.

Tema: Geomatic rater offentlige registre ... 26

Firmaet laver typeklassifikationer af danskerne på basis af geografisk og demografisk dataanalyse.

ARBEJDSMARKEDET

Fremtiden flytter ind i vores fabrikker og kontorer ... 30

Vores forhold til arbejde og teknologi vil snart ændre sig radikalt, men er alle rustet til at følge med udviklingen, eller efterlader den nogle af os tomhændede tilbage?

A-KASSE

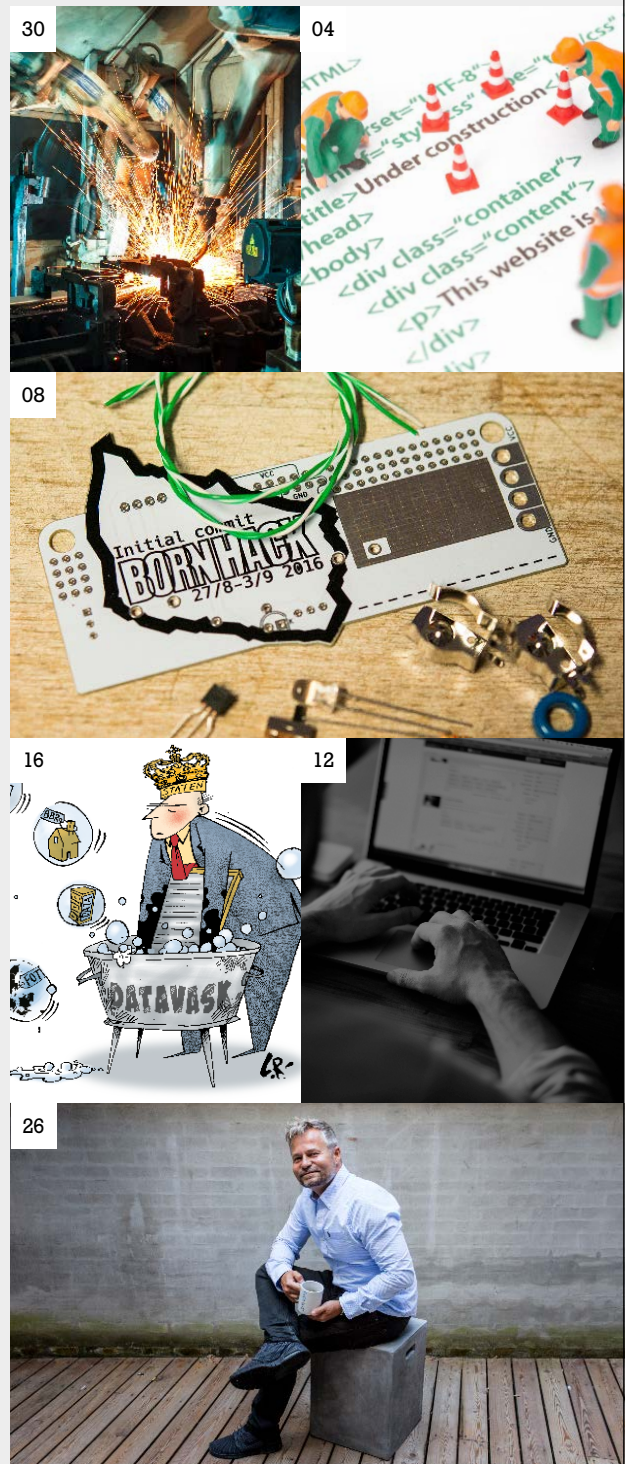
Ledige modtager nudging-mails ... 34

For at ledige kan undgå sanktioner, påmindes Min A-kasse om formalia.

AKTIVITETER

Kurser og foredrag ... 36

Problemløsning med Lego med underviser Bent Jensen fra BestBrains. EU's persondataforordning – hvad betyder den for dig?

Prosa.dk bliver genfødt

Medlemmer, der kigger ind på Prosa.dk, har gennem de sidste otte år mødt det samme design og den samme struktur, men nu er der udsigt til en ny oplevelse.

I disse måneder gennemfører PROSA et webudviklingsprojekt, som skal lede til et forbedret Prosa.dk.

Hurtigere svartider, et tidssvarende design, der tilpasser sig den enhed, som brugeren benytter, og rigere muligheder for at vise flere slags indhold. Det er sammen med en mere stringent og forenklet navigation målene for webudviklingsprojektet. Samtidig kommer det nye Prosa.dk visuelt til at være i pagt med PROSAs generelle, grafiske identitet.

Forarbejdet blev gjort i foråret, hvor medlemmer, ansatte og interessenter blev inviteret ind for at vurdere, hvad der er vigtigt at få forbedret. Hen over sommeren blev de første forslag til opbygning af sitet lavet, og her i efteråret har PROSA valgt en leverandør til at implementere sitet.

Prosa.dk's tekniske hjerte, CMS-systemet, kommer også fremover til at være TYPO3. Men der er tale om en opdateret version, og en række plug-ins vil blive nyudviklet med henblik på at levere bedre performance, samtidig med at integrationen med PROSAs CRM-system bliver tættere. Det er planen, at første version af det nye site vil være klar i foråret 2017.

Red.

SNUS TIL PROSABLADET IGEN

Nu beder vi dig som papirlæser af Prosabladet igen om hjælpe med en snusetest.

I oktoberudgaven opfordrede redaktionen til, at Prosabladets læsere snusede til bladet og sendte os en e-mail om resultatet, og det benyttede en del læsere sig af. Af svarene fremgår det med tydelighed, at bladet ikke dufter, men lugter. Karakteristikken af lugten starter en anelse nostalgisk i en e-mail, hvor en læser mindes sin far.

Han var trykker og konstaterede, at reklamerne, som kom ind ad brevsprækken, ikke var luftet nok og derfor dunstede. "Men Prosabladet er ikke længere velkomment i mit køkken", skriver han.

Så er der læsere, som systematisk har snuset til de seneste udgivelser og uddeler varierende karakterer. Og endelig er der ikke så få, der konstaterer, at bladet decideret stinker. Derfor prøver vores trykkeri nu en anden papirtype og en ny tryksteknik. Så før gerne nærværende udgave til næsen, og skriv en mail om resultatet til prosabladet@prosa.dk. På forhånd tak for hjælpen.

For en ordens skyld, skal redaktionen hilse fra vores trykkeri, som betyder, at Svanemærket, der som altid er vist på side 2 i Prosabladet, er en garanti for, at bladet er trykt og produceret på betryggende og kontrolleret vis med godkendte ingredienser.

Red.

MCSA Windows Server 2016

MS-740 (5 d)
Storage and Compute
with Windows Server
2016

Test
70-740

MS-741 (5 d)
Networking with
Windows Server 2016

Test
70-741

MS-742 (5 d)
Identity with Windows
Server 2016

Test
70-742

Pakkepris:
Kr. 42.450,-
Listepris:
Kr. 62.400,-

Som MCSA Windows Server 2016 (Microsoft Certified Solutions Associate) kan man administrere, supportere og udføre drift på Windows Server 2016: Installation/opgradering, konfiguration, overvågning, vedligeholdelse, PowerShell automatisering, managing storage, netværks-services (DNS, DHCP, IPAM, NAP, ...), remote access, failover clustering, Hyper-V og Active Directory. I SuperUsers har vi været med fra de tidlige beta-versioner; vi er helt klar!

Web: superusers.dk/certificering/mcsa-w2016/

MCSA SQL Server 2016

MS-764 (5 d)
Administering a SQL
Database
Infrastructure

Test
70-764

MS-765 (3 d)
Provisioning SQL
Databases

Test
70-765

Pakkepris:
Kr. 24.360,-
Listepris:
Kr. 35.000,-

Som MCSA SQL Server 2016 Database Administrator kan man administrere, supportere og udføre drift på SQL Server 2016: Installation, konfiguration, backup/restore/recovery, rettigheder, Server Audit, automatisering, proxy/sikkerhed, alerts, notifications, monitoring og troubleshooting. Superusers har arbejdet med SQL Server, siden Microsoft købte teknologien af SYBASE. Blandt nyhederne i SQL Server 2016 findes bl.a.: In-Memory forbedringer, JSON support, bedre sikkerhed m.m.

Web: superusers.dk/certificering/mcsa-sql-2016-adm/

MCSE Exchange Server 2016

MCSA
W2012

MS-3451 (5 d)
Administering
Microsoft Exchange
Server 2016

Test
70-345

MS-3452 (5 d)
Designing and
Deploying Microsoft
Exchange Server 2016

Test
70-345

Pakkepris:
Kr. 27.000,-
Listepris:
Kr. 40.300,-

Exchange Server 2016 er Microsofts nyeste kalender- og mailserver. Exchange Server gemmer data centralt og har klient-adgang fra både desktop, mobile og webbaserede enheder på tværs af operativsystemer. Exchange Server 2016 kommer bl.a. med en forenklet arkitektur, en ny tilgang til samarbejde om dokumenter og nye REST API'er.

Web: superusers.dk/certificering/mcse-messaging-2016/

MCSA Windows Server 2012

MS-410 (5 d)
Install. and Config.
Windows Server
2012

Test
70-410

MS-411 (5 d)
Administering
Windows Server
2012

Test
70-411

MS-412 (5 d)
Configuring Adv.
WS2012 Services

Test
70-412

Pakkepris:
Kr. 39.800,-
Listepris:
Kr. 63.900,-

Som MCSA Windows Server 2012 (Microsoft Certified Solutions Associate) kan man administrere, supportere og udføre drift på Windows Server 2012: Installation/opgradering, konfiguration, overvågning, vedligeholdelse, PowerShell-automatisering, managing storage, netværks-services (DNS, DHCP, IPAM, NAP, ...), remote access, failover clustering, Hyper-V og Active Directory.

En af de sidste chancer for at blive MCSA Windows Server 2012!

Web: superusers.dk/certificering/mcsa-w2012/

MCSA Windows 10

MS-6971 (5 d)
Installing and
Configuring Windows
10

Test
70-698

MS-6972 (5 d)
Deploying and
Managing Windows 10
Using Enterprise
Services

Test
70-697

Pakkepris:
Kr. 27.700,-
Listepris:
Kr. 42.600,-

Windows 10 er Microsofts nyeste klient-operativsystem. Microsoft har lyttet til de mange kritiske kommentarer vedr. Windows 8, og virksomhederne har taget den nye Windows til sig. Certificeringen "MCSA Windows 10" dokumenter din viden inden for konfiguration, administration og vedligeholdelse af et enterprise Windows 10 system.

Web: superusers.dk/certificering/mcsa-win-10/

SCA PowerShell 4.0

MS-961 (5 d)
Automating
Administration with
Windows PowerShell
v4.0

Test
TMS-961

MS-962 (3 d)
Advanced Automated
Administration with
Windows PowerShell

Test
TMS-962

Pakkepris:
Kr. 27.000,-
Listepris:
Kr. 34.000,-

Certificeringen dokumenterer, at du kan fjernstyre enkelte eller flere Windows-baserede servere vha. Windows PowerShell 4.0 samt at du kan automatisere administrative opgaver. Certificeringen dokumenterer også, at du kan skrive mere avancerede og robuste Windows PowerShell-scripts, så Windows Server-infrastrukturen kører automatiseret og fejlfrit.

Web: superusers.dk/certificering/sca-powershell/

Kursusdatoer: Vi afholder løbende alle ovenstående kurser med afholdelsesgaranti.
Se datoer på ovenstående [links](#)

Bestilling: Web: superusers.dk
Mail: super@superusers.dk
Tlf: 48 28 07 06

www.superusers.dk

Karlebogaard: Karlebovej 91 • 3400 Hillerød & Kampehøjgaard: Kralbjergvej 3, Vorre • 8541 Skødstrup
Tlf.: 48 28 07 06 • Mail: super@superusers.dk • Web: www.superusers.dk • Alle priser er ekskl. moms

Få indflydelse på PROSAs fremtid

Det er deltagerne på delegeretforsamlingen den 18. og 19. november, der udstikker rammerne PROSAs arbejde de næste to år. Og du kan stadig nå at være med!

Af Stine Nysten
[sny@prosa.dk]

Hvilke mærkesager skal PROSA kæmpe for, og hvem skal kæmpe dem? På årets delegeretforsamling, DF2016, skal de fremmødte medlemmer udstikke kursen for PROSA de kommende to år.

– DF er det sted, hvor de store og afgørende beslutninger om PROSAs udvikling træffes. Det er her, grundlaget for de kommende års arbejde fastsættes, og hvor de almindelige medlemmer har indflydelse på, hvad der skal ske, siger PROSAs formand, Niels Bertelsen.

Hovedbestyrelsen (HB) vil fremlægge sit bud på en arbejdsplan for de næste to år. Et af HB's indsatspunkter er at få flere medlemmer til at blive aktive, mens et andet er at arbejde for borgernes digitale rettigheder. PROSA bør også påvirke lovgivning om persondata og sikre meningsfyldt brug af ledighedsperioder, ligesom der skal sættes ind over for selvstændige og atypiske ansættelser, mener HB. Men det er de delegerede, der vedtager den endelige arbejdsplan.

Hvor mange forbundssekretærer?

Det er også de delegerede, der beslutter, hvor mange forbundssekretærer PROSA skal have. Forbundssekretærene er fuldtidsansatte i PROSA, og de er ansvarlige for, at de opgaver, som de delegerede har besluttet skal varetages, rent faktisk bliver løst. Det kan for eksempel være at stå i spidsen for at udbrede nye medlemstilbud, forhandle på vegne af medlemmer eller opfange nye politiske signaler fra baglandet. I indeværende periode har der været valgt tre forbundssekretærer: en med kontor i vest og to med kontor i øst. Men i år lægger HB op til, at antallet udvides fra tre til fem og foreslår en fordeling, der hedder tre i øst og to i vest. Ifølge vedtægterne skal delegeretforsamlingen nemlig også bestemme forbundssekretærernes geografiske placering.

Men det kan et forslag fra et medlem gøre det af med. Forslagsstilleren mener ikke, at man skal lade sig begrænse af geografi. "Forbundssekretærer er forbundssekretærer for hele landet, så derfor giver det ikke mening at diskutere deres placering," står der i forslaget's begrundelse. Over for det står argumentet om, at den geografiske placering er vigtig, fordi den sikrer, at PROSA har en lokal forankring i hele landet.

Grænse for valgt periode?

PROSAs daglige politiske ledelse er også på valg. Niels Bertelsen, der har været formand i otte år, genopstiller, og det samme gør Hanne Lykke Jespersen, der er organisatorisk næstformand på sjette år. I skrivende stund er der ingen modkandidater, og ifølge de nuværende vedtægter er der ikke en udløbsdato på, hvor lang tid en person kan sidde på disse politisk valgte poster. Men et forslag fra et medlem vil sætte en grænse på maksimalt tre sammenhængende toårs delegeretperioder. Ifølge forslagsstilleren er det vigtigt, at "vi ledes af it-professionelle som os selv", og han mener, at "den bedste måde, hvorpå foreningen kan vise dette, er, når de valgte vender tilbage til faget efter en fornuftig periode i foreningens ledelse."

Derudover skal de fremmødte på DF2016 diskutere, hvordan PROSA skal forholde sig til, at FTF, den hovedorganisation, PROSA er medlem af, går i giftermålstanker med den anden store hovedorganisation LO. For hvordan sikrer PROSA sig ikke at miste mulighederne for at fungere som et selvstændigt fagforbund for it-professionelle ved en fusion?

Du kan stadig nå at få indflydelse på de politiske spørgsmål, stille op til både HB og andre udvalg samt møde omkring 130 andre it-professionelle på DF2016. Vil du med, så kontakt din lokalafdeling.

Stil større krav til din teleudbyder

Thorben G. Jensen, direktør for ipnordic A/S.

"Engang var telefoni enkelt. Telefonerne havde håndsving eller drejeskive, og de kunne stort set kun formidle verbal kommunikation. Med et moderne telefonsystem kan du naturligvis stadig gennemføre en telefonsamtale – men der er utroligt mange andre muligheder. Teknologien har gjort store evolutionære kvantespring. Derfor er det kun naturligt, at du også stiller langt større krav til din teleudbyder."

Thorben G. Jensen, CEO i televirksomheden ipnordic A/S, har helt fra starten været med i udviklingen af IP-telefoni i Danmark. I 2005 startede han IP Danmark A/S, som en af de første

udbydere af IP-omstillingsanlæg. De seneste 5 år har han og ipnordic's udviklingsafdeling arbejdet målrettet på at udnytte de mange muligheder, som IP-telefoni giver.

"Når man går fra kabler og analog teknologi til kombinationen af mobil- og IP-baserede systemer, kan man pludselig kombinere telefonsystemet med kundedatabase, lagerstyring, styring af bilparken, de enkelte medarbejders kalendere og kontaktoplysninger og meget mere," fortæller Thorben G. Jensen.

"Teknologien er der, og hvis man udnytter den, kan det både øge kundetilfredshed, produktivitet og omsætning – samtidig med, at det giver ens egne medarbej-

Software der effektiviserer og skaber overblik

Ifølge Thorben G. Jensen skaber teknologiske fremskridt hele tiden nye muligheder, der bør komme erhvervskunderne til gode. Da han selv har været med til at bygge ipnordic op, fra kun 2 medarbejdere til 100+, kender han udmærket alle de daglige rutiner med support, fakturering, salg med mere; opgaver, der bare skal glide så velsmurt som muligt.

Her giver han en stribe eksempler på software, der er skabt i ipnordic's in-house udviklingsafdeling – og som alle er med til at lette arbejdsdagen og øge indtjeningen for televirksomhedens kunder:

- **Communicator:** Giver et godt overblik over din virksomheds telefoni – og alle opkald kan behandles hurtigt og bedst muligt. Du får et præcist øjeblicsbillede af virksomhedens telefoni, samlet i et enkelt skærbillede på din computer. Her kan du se, om de enkelte lokalnumre er ledige, omstille samtaler og sende sms'er. Du kan administrere opkaldskøer med et enkelt klik på musen. Gennem synkronisering af Outlook og Google kalendere kan du se, hvornår dine kolleger er optaget af aftaler i kalenderen. Communicator skaber køligt overblik – også i ophedede situationer.
- **PBX Designer:** Du behøver ingen dyre teknikere. Med PBX Designer kan du let selv konfigurere virksomhedens omstillingsanlæg via en brugervenlig flade. Du kan opsætte åbnings-tider, køsystemer, taste-valg, viderestillinger, telefonsvarere og egne variable, eksempelvis hvis du har behov for, at kunderne indtaster kundennummer, inden de bliver stillet igennem til en medarbejder.
- **Virtual statistics:** Er et statistikprogram, der giver dig detaljeret dokumentation af alle virksomhedens opkald. Eksempelvis kan du for hver dag (eller kalenderperiode) se tidspunkt og varighed for alle opkald. Derudover kan du få kørapporter og se, hvor hurtigt dine opkald bliver besvaret. Masser af specielle og brugbare funktioner – til store såvel som små virksomheder og callcentre.
- **ipnordic App:** Med ipnordic's app får du overblik over dine medarbejdere direkte på din mobiltelefon, når du er på farten. Mulighed for viderestilling, status, ind- og udmelding af køsvargrupper, forstyr ikke funktion og meget mere. Du holder dig ajour hele dagen og skal ikke først samle op, når du er tilbage på kontoret.
- **TurboTrack:** Få overblik over dine køretøjers nøjagtige satellitposition på alle tidspunkter af døgnet. Alle køretøjer vises på et Google kort med mulighed for at se de kørte ruter. Du kan hurtigt reagere på kundenhenvendelser og allokere det nærmeste køretøj til enhver opgave. Mulighed for at følge med på mobilen – til de dage, hvor du selv er på landevejen.

dere mere ro på, i arbejdsdagen. Der bliver ganske enkelt mindre panik og et reduceret behov for brandslukning, når man hele tiden har et godt overblik."

ipnordic

- leverer telefoni og internet til erhvervskunder i Danmark
- er i solid vækst og beskæftiger pt. 100+ medarbejdere
- tilbyder fastnet, mobiltelefoni, omstillingsanlæg og internet
- bygger deres forretning på at tilbyde telefoni uden kontraktlige bindinger og med 30 dages fuld returret
- har et servicekoncept, hvor de tilbyder 24 timers support, året rundt og svarer kald inden 15 sekunder
- er pioner inden for markedet for ip-telefoni
- udvikler selv al software
- tilbyder specielle produkter som sekretærservice og GPS flådetracking, til optimering af kundeservice og arbejdsprocesser

ipnordic
Intelligent telefoni

Tlf. 89 10 10 10 / www.ipnordic.dk

BornHack Initial Commit - indtryk fra en uge på klippeøen

Hvad sker der, når man sætter en flok ekstremt computer-interesserede mennesker fra hele verden sammen på en teltplads på Bornholm med et 1 gigabit-netværk, en meget velfungerende bar og en række internationale og nationale talere? Det var udgangspunktet for BornHack-festivalen, der blev afholdt for første gang i år. Forbillederne er store udenlandske hackerfestivaler, og holdet bag forventer, at det bliver en fast årlig begivenhed.

Af Anders Kjærulff
[prosabladet@prosa.dk]

Han ligger på knæ foran et telt og taler med noget på jorden. Det er solskin og ganske varmt, og han har hvidt tøj på. Han taler til noget - noget der kravler langsomt. Det er en cirka 10 centimeter stor larve. Den er sort med masser af børster, og vi ender med at stå der alle sammen og se på den, som den maver sig fremad, langsomt.

- Du er sej, siger han.

Den ligner en sommerfuglelarve, og vi forestiller os, at den snart forpupper sig og bliver til noget pænt. Men vi tager fejl. Flere mennesker kommer til: en af arrangørerne og så et lokalt ægtepar, der lige har kigget forbi.

- Nå, dem har I også, siger de lokale.

Bornhack - Initial Commit er en lejr for makere, hackere og andre nørder på en nyslået mark på for gammel FDF-lejr nær vandet ved Aakirkeby og Dueodde på Bornholm. Ægteparret tilføjer:

- Husk, de er giftige. Der er vist en hund, der er kommet galt af sted og nogle børn, der er blevet syge.

Vi fortsætter med at se på larven, der bevæger sig, langsomt, med hvad der nu virker som en en ondsindet, bevidst toven.

- Det er en terrorlarve, siger en eller anden.

Terrorlarven har faktisk et navn: fyrreprocessions-spinderlarve. Ifølge BT har sådan en givet niarige Marta samt en femårig pige voldsomme allergiske reaktioner med kraftigt udslæt. De havde bare rørt ved den. Familiehunden Lucca forsøgte at æde to af dem, men spyttede dem ud igen. Så blev den syg og kastede op og fik koldbrand i tungespidsen. Noget af dens tunge faldt af.

Vi vender os mod skærmene igen, væk fra solen, og lader larven kravle videre. Ingen af os har mistet tungen, endnu. Skærmene står i telte. Der sidder hele tiden nogle ved dem, som programmerer deres egne ting og laver Tor-servere. Enkelte af dem spiller eller chatter, og der er høj musik og cigarettrøg over det hele. Solen skinner, det er rart, men det betyder ikke så meget. Det er lyset fra skærme, vi bader os i.

2.

der hele hele tiden ud, og udenfor blæser det kraftigt. Min MacBook er iøvrigt en sjældenhed her. De fleste bruger skrammede ThinkPads eller pc'er, og alle er på en eller anden version af Linux eller Qubes OS.

Jeg taler om sikkerhed og systemer - om at kodere har et ansvar for fremtiden. Men det, der gør mest indtryk, er historien om amerikanernes flyvende EMP-våben, der med en elektromagnetisk puls kan nulstille og stege al elektronik under sig med en simpel overflyvning af en drone. Jeg viser en video med jublende forskere, der slukker for elektronikken i store skabe med servere, under overflyvning. Videoen er fra 2013.

Jeg konkluderer, at de nok er noget længere fremme i dag - og spørger, hvad vi kan gøre ved det. Alle klapper, da jeg er færdig. Bagefter spørger de oprigtigt, hvad de kan gøre for Danmark i fremtiden? Flere taler om, at det er et problem, at kodere er anarkister og svære at styre, og de fleste har taget min nye term, 'Blåskjorterne' - mennesker, der ikke ved noget om it, men som bestemmer retningen for udviklingen - til sig. Alle kender dem. Alle hader det, de står for.

Jeg har plaget mig til at holde en keynote-tale med titlen 'Infocalypsen'. Jeg er hamrende nervøs, især fordi min tale skal foregå på engelsk. Alt er på engelsk her. Jeg har alt for mange slides, Thunderbolt-stikket i min MacBook Air fal-

Senere er der Hacker Jeopardy, og jeg er ikke i stand til lave et eneste spørgsmål, da jeg end ikke forstår svarene. Flere spørger mig, hvad jeg egentlig laver her. Jeg siger, som sandt er, at jeg er it-journalist, laver radio og skulle holde den her tale. Og nej, jeg kan ikke kode. Jeg bliver tilgivet, og de fleste vil gerne tale med mig alligevel.

Og så er der de forskellige talks: Et emne som 'Keyless Entry Exploration and Exploitation' viste sig rimeligt forståeligt. Det handlede om adgangskontrolsystemer i bygningers mange svagheder, mens 'Django Crash Course' og 'TLS Attacks and the Burden of Faulty TLS Implementations' var langt over mit ynkelige niveau - for slet ikke at tale om førnævnte Hacker Jeopardy, hvor der konkurreres i portnumre og hexadecimal-værdier. Det er højteknisk, og jeg føler mig ekstremt meget udenfor.

Til gengæld er BornHacks Hacker Jeopardy meget langt fra Defcons udgaver, hvor der sidste år var strippere og dildoer og alt muligt andet sexistisk med i legen. Selvom her er få piger - endnu - så har BornHack et 'code of conduct', der forbyder den slags totalt. Det er printet og plastineret og hængt op på dørene på unisex-toiletterne for at sikre, at alle får det læst, som arrangørerne siger. Hovedbudskabet af simpelt: 'Be excellent to each other', og det overholdes gennem hele festivalen.

Alt er ekstremt velorganiseret - toiletter, indhegning, strøm og lys over hele pladsen, så man kan finde rundt om aftenen. Der er en permanent helpdesk, og arrangørernes Motorola-radioer skratter konstant.

En aften får vi et seriøst regnskyl inklusive torden. Vi ser det komme på dmi.dk, og en lille, dedikeret flok går alle ledninger over hele området igennem for at sikre sig, at der ikke ryger sikringer, når det går løs. Nettet falder ikke ud et eneste sekund, mens det vælter ned med vand.

Flyet flyver langsomt og lavt. Det er hvidt og ligner et privatfly - sådan et af den slags, amerikanerne brugte til deres rendition flights. Det kommer igen to gange. Jeg tager billeder, tjekker det på Flightradar24 og sender nummeret ud via Twitter. En bruger på Twitter siger, at det er det schweiziske luftvåben. Militæret. Vi spekulerer over, om de bruger en IMSI-catcher til at logge alle telefoner. Flere er vrede, og paranoiaen breder sig. Jeg hælder til, at piloten var nysgerrig og ville se vores fine lejr i solskinnet.

Henrik Lund Kramshøj, 'Kramse', ærgrer sig over, at vi ikke har sat noget udstyr op - en alarm, der ville reagere, hvis nogen forsøgte at IMSI-catche over os. - Det gør vi til næste år, siger han.

Om formiddagen taler jeg med en radiohacker, der har lavet workshops, hvor man kan bygge sin egen modtager. Han arbejder med radiosikkerhed. Det er muligt at fuppe radarer og den slags til at se alt muligt, fortæller han mig.

- Som missiler?, spørger jeg, og han svarer, at det er ganske svært at lave et enkelt - men en helt flok kunne man godt kode ind.

3.

Baren ligger midt i en skov af høje piletræer. Baren hedder #IRL_Bar, og hver aften mødes vi stort set alle sammen dernede. Nogle har computere med og sidder og koder eller skriver, og der er et DJ-telt ved siden af, hvor andre sidder med uendeligt lange playlister. Vi kan spille ret højt, og en enkelt nabo klager et par gange, men det er ikke alvorligt, der er altid kontrol over tingene. Baren er permanent under ombygning. Det er den hver dag. Når man kommer derned, er der et nyt bord eller en anden hængekøje eller en ny overdækning eller noget lys, der drejer langsomt hen over ens ansigt. Det er ikke en bar, det er en tilstand.

Som da jeg står i baren klokken 02.30, og en eller anden vil give mig en meget stærk drink med det manende navn 'alkohol-tsunami', mens den ene af bartenderne, der sidder i en hjemmebygget, svævende stol, som hænger i et træ, bare kigger på mig og siger: 'No!' De spørger igen. - No, siger hun og drejer sig demonstrativt omkring.

Jeg tager en sodavand i stedet og kigger ned i kassen med klistermærker fra alle mulige foreninger, gode hackergrupper og andre sager. Jeg tager et par stykker mere. Jeg har også lagt mine egne for aflyttet.dk overalt og kan nu se nogle af dem på bagsiderne af de laptops, der lyser i mørket.

- No!, siger bartenderen igen.

Jeg slipper baren og går tilbage til det sommerhus, jeg har lejet 200 meter væk. Jeg bruger telefonen som lommelygte i det knaldsorte mørke.

Næste morgen vågner jeg til lyden af droner, en stor flok af dem. De hænger over området, som fugle...

4.

René Gade fra Alternativet tager armbøjninger foran sin iPhone, 22 i træk. Det er en Facebook-udfordring, og han skal gøre det hver aften - noget med Afghanistan-veteraner. Han taler til telefonen imens. Det er aften og mørkt. Alternativet er massivt til stede på BornHack - partiet prøver at finde en ny it-politik, og her til aften har de talt med deltagerne om, hvad de kunne tænke sig. De fleste ville bare ønske, at politikerne ville holde op med at lægge planer uden først at lytte til folk, der ved, hvad de taler om. Og at de kunne få mere tid til at lave ordenlig kode.

Ud over René Gade er Den Grønne Pirat Rolf med hele vejen. Han har flettet sit skæg i nye former hver dag og hænger mærkelige ting i det: en fjer, en smøg... Han stillede op som it-ordfører for Alternativet til valget, men René Gade fik stemmerne. Rolf hænger på og mindes, sidst han var på Bornholm. Det var før Alternativet.

Dengang var han med i det danske Piratparti og satte til Folkemødet små fyrfadslys-drevne varmluftballoner op over hele øen for at protestere mod, at hackeren Gottfried Swarholm Warg var fængslet i Danmark. Politiet havde forbudt det. 'Brandfare,' sagde de. Men han gjorde det alligevel, og de fangede ham ikke før på færgen.

- Jeg var den eneste ombord, der ikke var politimand. Det tog dem 40 minutter at opdage mig, fortæller han og tænder den smøg, der hænger i skægget.

5.

6.

Emma Holten kommer flyvende ind og taler om hævn-porno. Om at pigerne ikke har en plads på internettet, at drengene mobber dem ud, og at vi er nødt til at tale om køn.

Historien er slem nok: Hendes kæreste tog nogle nøgenbilleder af hende, og da de gik fra hinanden, smed han billederne på nettet. De blev spredt over det hele, og så begyndte hun at få ubehagelige beskeder fra alle mulige. Nogle opsøgte hende endda derhjemme. En af dem smed en sten gennem et vindue.

- Det holder nok aldrig helt op, siger hun, mens vi står udenfor og venter på en pølse fra den vogn, der står her permanent, men som først åbner omkring klokken 11. Vi er rasende sultne og tænker kun på mad.

Senere holder aktivisten Peter Kofod brandtale mod overvågning. De fleste her ved godt, hvor slemt det står til. En af arrangørerne har opereret mikrofon og kamera ud af både sin spritnye Nexus-telefon og af sin MacBook Pro. Jeg spørger ham, om han har noget at skjule.

- Næh. Jeg kan bare godt lide at være lidt foran, siger han.

7.

Joe og jeg kører på min BMW R 65 GS for fuld skrald langs vandet og forbi Bornholmer-tårnet. Det er en 70 meter høj monolit, som engang husede Forsvarets Efterretnings-tjeneste, der lyttede til rus-serne derfra. Nu har de tømt det hele - kun et par klistermærker og nogle meget gamle maskiner er tilbage. Vi standser et øjeblik og ser på det. Så kører vi til Dueodde, hvor vi ser på fyret og

klitterne, til det mørkner, og så ræser vi gennem en fløjls-blød nat tilbage til BornHack og computerne, der aldrig går ud, og nettet, der står og blinker som stjernerne over Bornholm.

Ude på nettet er der opstået en frygtelig masse Tor-serve-re og access-points - og gu-derne må vide, hvad ellers der bor her, på nettet, her på pladsen, hvor terror-larver-ne, kravler rundt. Det hvide fly vender ikke tilbage.

LANGT STRAMMERE REGLER

på vej til landets it-afdelinger

Der kommer markant skrappe regler for dataindsamling på nettet, når EU's nye persondataforordning træder i kraft i 2018. Og det får konsekvenser for landets it-afdelinger.

Af Thomas Møller Larsen
[prosabladet@prosa.dk]

Det er det ubetinget største, der er sket inden for persondatalovgivning i nyere tid: EU's nye persondataforordning, der blev vedtaget i foråret, og som træder i kraft til maj 2018.

Forordningen kan ses som politikernes reaktion på de tilstande, der har præget internettet i de seneste år: Overvågning af borgernes adfærd på nettet er blevet den nye standard blandt virksomheder og myndigheder, og ofte gives data videre til tredjepartsvirksomheder over hele verden.

Situationen har, viser forskellige undersøgelser, skabt utryghed i befolkningerne. Og en stor del af dataindsamlingen foregår, ifølge jurister på området, stik imod de eksisterende persondataregler – en problemstilling, som Prosabladet beskrev i august sidste år.

Indtil nu har de danske persondataregler bygget på EU's gamle persondatadirektiv fra 1995 – altså fra en tid, før internettet tog fart. Men EU's nye forordning er langt mere omfattende og forsøgt tilpasset det internet, vi har i dag. Når forordningen træder i kraft, ser det ud til, at tilsynet med, om reglerne overholdes, bliver skærpet markant.

– Forordningen er en klar forbedring af det eksisterende regelsæt. Den rammer bredt i forhold til, hvordan data bliver brugt. Og så er det også en klar forbedring, at den gør det muligt at sanktionere, siger Niels Bertelsen, formand for PROSA.

Sanktionsmulighederne er markante: Virksomheder, der ikke lever op til reglerne, risikerer bøder på op til fire procent af deres årlige, globale bruttoomsætning.

– Det er en indikation af, at man mener det alvorligt. De beskyttelser, der er af borgerne, skal opretholdes, siger Niels Bertelsen, som dog beklager, at sanktionsmulighederne som udgangspunkt ikke gælder offentlige myndigheder.

Prosabladet har bedt to it-advokater om at udlægge nogle af de vigtigste aspekter af forordningen. Det er Heidi Steen Jensen fra advokatvirksomheden Horten og it-advokat Per Mejer.

Privacy by design bliver det nye mantra

Fra 2018 skal alle nye it-systemer designes ud fra det såkaldte privacy by design-princip. >>

“Forordningen er en klar forbedring af det eksisterende regelsæt. Den rammer bredt i forhold til, hvordan data bliver brugt, og den gør det muligt at sanktionere”

Niels Bertelsen, formand for PROSA

“Right to be forgotten bliver helt håndfast indarbejdet direkte i lovteksten”

Per Mejer, persondata-advokat

– Privacy by design vil sige, at man – fra det øjeblik man laver arkitekturen bag et it-system – skal indtænke privacy, forstået som beskyttelse af individet og muligheden for løbende at kunne håndtere persondata, forklarer Per Mejer og fortsætter:

– Du skal blandt andet indrette systemet, så det kun indsamler data, der opfylder dit formål, og så du kun gemmer persondata, så længe de er relevante. Når det formål er opfyldt, skal data slettes. Behandlingen af persondata har altid forudsat et formål, men med den nye forordning er der en skærpelse i præcision af formål.

Per Mejer giver følgende eksempel:

– Lad os sige, at du har en webshop, og du gerne vil sige tillykke hvert år på min fødselsdag, og at du gerne vil kende mit køn. I så fald ville 90 procent af mine klienter gemme kundens CPR-nummer. Men det går ikke. For ud fra et dataminimeringssynspunkt er det ikke nødvendigt. I forhold til formålet er der ikke engang behov for mit fødselsår. Du skal kun bruge en dag og måned og vide, om jeg er mand eller kvinde. Det vil sige, at it-systemet skal designes som følger: Navn, e-mailadresse, et felt, der hedder dato, ét, der hedder måned og så til sidst en variabel, der hedder 'm' eller 'k'.

Alle persondata skal kunne slettes

Forordningen vil også give borgerne en række nye rettigheder, herunder en skærpet ret til at blive 'glemt'.

– Right to be forgotten bliver helt håndfast indarbejdet direkte i lovteksten. Og det kommer også til at omfatte tredjeparter. Det vil sige, at du skal kunne besvare en indsigtsbegæring fra kunden. Du skal som virksomhed oplyse: Hvad har du registreret om mig, hvorfor har du gjort det, og hvem har du videregivet det til? Og efter forordningen skal du ikke alene slette alle de oplysninger, du selv ligger inde med, hvis kunden beder om det. Hvis du har videresolgt data, så er du også ansvarlig for, at tredjemand sletter dem. Så du skal have meget bedre styr på dit dataflow, siger Per Mejer.

Overvågning skal være slået fra pr. default

Et andet centralt aspekt af forordningen er det såkaldte privacy by default-princip.

– Mange af de populære apps vil have adgang til dit kamera, navne- og adressebog, sms- og Messenger-historik. Men fra 2018 skal alle webshops og apps som default være sat til ikke at hvide her data, siger Per Mejer.

Meningen er, at kunden aktivt skal slå dataindsamlingen til i stedet for, som det ofte er tilfældet i dag, at slå den fra.

Kravene til de samtykketekster, der skal få brugerne til at vælge dataindsamlingen til, vil også blive højere.

– Der vil blive skærpede krav til, at folk skal vide, hvad der sker, og hvad dataene bliver brugt til. Der skal være klarere signaler, siger Per Mejer.

Fra 2018 vil tilsynet med, om reglerne bliver overholdt, også få en anden karakter, end det har i dag. Og Heidi Steen Jensen forklarer, at Datatilsynet allerede er begyndt at stramme skruen.

– Datatilsynet har fået tilført flere midler og er allerede begyndt at foretage inspektioner i myndigheder og virksomheder. Det er ikke noget, vi har set meget af tidligere, men nu er det noget, virksomhederne taler om. Og det tror jeg, vi kommer til at se meget mere af fra 2018. Vi er forpligtet over for EU til at håndhæve den her forordning, og hvis den danske stat ikke udsteder en eneste bøde, så vil EU-Kommissionen komme efter os. Der bliver kørt traktatkrænkelssager, hvis et land ikke overholder reglerne, siger hun.

Data Protection Officer

Når forordningen træder i kraft, skal alle offentlige myndigheder – undtagen domstole – have en såkaldt Data Protection Officer (DPO). Mange virksomheder skal også have en DPO, men det er ifølge Per Mejer endnu uklart, præcis hvilke typer af virksomheder det vil dreje sig om.

– En DPO er ansvarlig for, at virksomheden overholder forordningen, forklarer Heidi Steen Jensen og fortsætter:

– Han eller hun skal både have den juridiske og tekniske indsigt. Man kan enten vælge en person, der først og fremmest har en juridisk indsigt, men som også kan lidt af det tekniske. Eller man kan vælge en fra it-afdelingen, som har den her meget dybe viden om it, men som også har juridisk indsigt. Det er en rolle, som bliver lidt svær at besætte ude i alle virksomhederne, for der er mange, der ikke har lyst til det. Det er virkelig kompliceret, og der er et stort ansvar forbundet med det.

DPO'en behøver dog ikke at blive hyret in-house. Funktionen kan også udliciteres til en konsulentvirksomhed.

Men vil staten udbyde kurser, hvor medarbejdere kan blive klædt på til rollen som DPO?

– Jeg tror ikke, der kommer statslige kurser. Men jeg tror, at Justitsministeriets databeskyttelseskontor kommer med en vejledning. Og der er allerede mange i det private, som er begyndt at udbyde kurser: "Sådan forbedrer du dig på DPO-rollen" og så videre. Dem kan man læse om på de store advokatfirmaers hjemmesider. Og de store revisionsfirmaer vil også gerne ind på markedet med deres egne kurser, siger Heidi Steen Jensen.

Per Mejer understreger dog, at ingen af de nuværende kurser kan klæde dig 100 procent på til rollen. Det er nemlig ikke al juraen, der er faldet på plads endnu.

Mere arbejde til it-folk

Forordningen vil også betyde, at der kommer mere arbejde til landets it-professionelle. Blandt andet i form af de nye DPO-roller.

– Spørgsmålet er, hvilken faggruppe der skal have rollen. Det er vores position, at det skal være en it-professionel. Man skal have den tekniske baggrund for at forstå sammenhængen mellem data og systemerne. Det kræver en forståelse, som ingen andre faggrupper end it-folk har, vurderer Niels Bertelsen.

Og så vil forordningen i det hele taget skabe nye forretningsmuligheder.

– Det at kunne forstå, hvordan man kan lave systemer, der muliggør, at man har en betydelig beskyttelse af privatlivet, bliver en af de ting, man kommer til at kunne leve af: At lave systemer, som på en fornuftig måde kan administrere de data, der ligger i systemerne, og sørge for, at data ikke kan misbruges eller udsættes for uvedkommendes øjne, siger Niels Bertelsen.

PROSA gør dig klogere på dataforordningen

Torsdag den 24. november holder persondata-advokat Peter Mejer oplægget "EU's persondataforordning – hvad betyder den for dig?" om de praktiske problemer, som en it-afdeling kan risikere at støde ind i, og om, hvordan I bedst forbereder jer på EU's kommende persondataforordning.

Fra starten af 2018 skal it-afdelinger i små som store virksomheder overholde nye regler. Kom og hør, hvad det kommer til at betyde i praksis for en dansk it-afdeling og for dig, som håndterer persondata og personfølsomme data.

Alle danske virksomheder, som har data om personer, skal overholde EU-PDF, og den har en del højere krav til dokumentation, registrering og awareness, lægger op til væsent-

lige bøder og vil forventeligt få ledelsens opmærksomhed. Så danske it-afdelinger kan komme til at spille en central rolle i overholdelsen af EU-PDF, og du bør derfor være forberedt.

Oplægsholder: Persondata-advokat Per Mejer

Mødeleder: Ole Tange, PROSA

Dato: Torsdag den 24. november kl. 17.00-20.00

Sted: PROSA, Vester Farimagsgade 37A,
1606 København V

Her finder du forordningen

- PDF: <http://tinyurl.com/hkoj5u8>
- HTML: <http://tinyurl.com/zv5rwuc>

DET BLIVER GODT EN GANG

Der er gang i mange projekter med afsæt i åbne data, men indtil videre er der mest tale om potentielle gevinster. Privacy bliver et tema, jo flere datasæt der bliver sluppet løs.

Af Stig Andersen

[prosabladet@prosa.dk]

Illustration: Lars Refn

Åbne data er godt – kan de fleste formentlig blive enige om. De store mængder data, som det offentlige genererer om alt fra placering af kloakdæksler til drikkevandets hårdhed, bør slippes løs til glæde og gavn for borgere og virksomheder. Om ikke andet af den principielle grund, at det er vores allesammens skatte kroner, der har finansieret indsamlingen af dem. Men hvad skal vi bruge alle disse offentlige data til?

Nogle har forhåbninger om, at de kan give borgerne bedre indsigt i de offentlige beslutningsprocesser, nogle – ikke mindst Staten med Digitaliseringsstyrelsen i spidsen – har store ambitioner om, at frigivelsen af de såkaldte grunddata vil resultere i betydelige effektiviseringsgevinster i den offentlige administration samt være en potent vækstmotor i den private sektor.

Få gode cases

Det er et broget billede, der tegner sig, når man tager et kig på anvendelsen af åbne data her i 2016. Helt overordnet er der stadig mest tale om potentielle og ikke realiserede gevinster. Der er lavet masser af små praktiske applikationer til at finde nærmeste toilet, hundelufterskov, vandrerrute og lignende, men de gode casehistorier om nystartede private virksomheder, der har fået kommerciel succes med at anvende offentlige data, står ikke ligefrem i kø. I september 2013-nummeret af Prosabladet omtalte vi Septima som et godt eksempel, og her i bladet kigger vi på to andre virksomheder, der er etableret på basis af åbne data – samt en virksomhed,

der anvender offentlige data til effektivisering af forretningsprocesserne.

Bedre datakvalitet

Der er sikkert flere virksomheder derude, som tager afsæt i åbne data, men vi skal nok væbne os med tålmodighed, før det virkelig begynder at tage fart. Det er i hvert tilfælde holdningen hos flere af de aktører, vi har talt med i forbindelse med dette tema, for eksempel Rasmus Engbæk Larsen, seniorkonsulent i Finansrådet, hvis medlemmer tæller banker og sparekasser, der er storforbrugere af offentlige data.

– Frigivelsen af offentlige grunddata er meget vigtig, men den sammenhængende datamodel og fokus på datakvalitet vil på sigt blive mindst lige så vigtig, måske vigtigere. Bedre datakvalitet og udviklingen af en mere logisk og sammenhængende datamodel vil helt klart kunne give effektiviseringer både i den private og den offentlige sektor, men lige nu er potentialet ikke indfriet. Der er efter min mening tale om et stykke "grundforskning", hvor vi først vil kunne se gevinsterne om en del år, siger han.

Privacy et tema

Beskyttelsen af borgernes privacy er også et tema i forbindelse med åbne data. Jo flere datasæt, der kan kombineres, jo større er risikoen for, at resultatet rent faktisk kan henføres til én person og ikke blot til en gruppe af anonyme personer. Den problemstilling runder vi også på de følgende sider.

Grunddata

- Grunddata er grundlæggende oplysninger om borgere, virksomheder, fast ejendom, bygninger, adresser, geografi, geologiske forhold osv., som er lagret i en lang række offentlige registre som for eksempel BBR (Bygnings- og Boligregistret) og CVR (Det Centrale Virksomhedsregister).
- Som en del af den Fællesoffentlige Digitaliseringsstrategi 2011-2015 aftalte regeringen, KL og Danske Regioner, at grunddata skulle frikøbes. Frikøbet betyder, at offentlige myndigheder ikke længere skal afregne køb af data indbyrdes, og at private frit kan anvende grunddata.

- Ud over selve frikøbet indebærer aftalen en lang række tiltag, der skal sikre en højere datakvalitet samt en enstregig og mere effektiv distribution af data via en ny fællesoffentlig Datafordeler.
- Det overordnede mål for grunddataprogrammet er en effektivisering af den offentlige forvaltning, hvilket gerne skulle blive til gavn for borgerne, samt basis for nye forretningsmuligheder, effektivisering og vækst i den private sektor.
- Ifølge det seneste skøn fra Digitaliseringsstyrelsen vil gevinsterne i det offentlige ved grunddataprogrammet beløbe sig til 275 millioner kroner årligt, når det er fuldt implementeret. Gevinsterne i den private sektor anslås til 500 millioner kroner årligt.

I årene 2013 til 2016 er der budgetteret med en samlet offentlig investering i programmet på 397,3 millioner kroner, og 2017 skulle blive det første år med plus i regnskabet – 117 millioner kroner. Indhøstningen af gevinsterne skulle ifølge den oprindelig plan have været startet allerede i 2015, men tidsplanen blev det år skubbet – primært på grund af en forsinkelse i udviklingen af den fællesoffentlige Datafordeler – og business casen er i den sammenhæng blevet revideret.

Grunddataprogrammet består af et antal delprogrammer med udviklingen af en fællesoffentlig Datafordeler som en af de centrale. Der er gang i projekter på en lang række områder, der hver for sig forventes at kaste effektiviseringsgevinster af sig. Se eksempler fra Digitaliseringsstyrelsen nedenfor.

Datafordeleren

Datafordeleren skal stå for distributionen af grunddata fra en lang række offentlige registre til offentlige myndigheder og private. Platformen er forberedt til distribution af offentlige data, der ikke er grunddata.

Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering er ansvarlig for Datafordeleren. KMD står for udvikling og drift.

Data fra offentlige registre bliver gjort trinvis tilgængelige fra Datafordeleren ifølge en tidsplan, der kan ses her: datafordeler.dk/om-datafordeler/tidsplan/.

Mere info på datafordeler.dk.

programmet – eksempler

grunddata nemt kan trækkes og opsættes i udvikling af systemer. Samtidig kan standardiserede grænseflader og moduler give gevinster ved, at alle databrugere kan hente data fra samme platform. Yderligere opnås gevinster i forhold til test af systemer og dataopsætninger, da der sker en vis automatisering af teststrukturer på tværs.

Bedre brug af virksomhedsdata

Ved at forbedre CVR-data kan særligt kommunerne opnå markante gevinster gennem effektiviserede sagsgange, løftet kvalitetsniveau og øget digitalisering af forvaltningen. Bedre CVR-data omfatter blandt andet registreringer af små virksomheder, som kan registreres nemmere og mere korrekt

af kommunerne. Samlet estimeres gevinsterne for kommunerne ved en fuld indfasning at blive på cirka 60 millioner kroner årligt.

Genbrug af adressedata

Ved at forbedre kvaliteten af de registrerede adressedata i BBR og samtidig stille disse til rådighed som autoritativ kilde for alle på en effektiv måde kan der opnås betydelige gevinster. Det kan betyde, at forskellige myndigheder ikke længere behøver at indsamle, vedligeholde og opdatere egne adresse- og vejdata, når disse kan opdateres og vedligeholdes centralt fra BBR. Samlet vurderes effektiviseringsgevinsterne ved dette projekt at være på cirka 180 millioner kroner årligt for stat, kommuner og regioner samlet.

“Helt grundlæggende er det ikke tilstrækkeligt, at vi forsøger at skrive os ud af eventuelle privacy-krænkelser. Vi bør programmere os ud af det”

Ole Tange, it-politisk rådgiver, PROSA

Åbne data er lig med TILGÆNGELIGE DATA

For mæglerkæden RobinHus er det vigtigere, at offentlige data er hurtigt tilgængelige, end at de er gratis. Fejl i registrene kompenseres man for ved at bygge robusthed ind i de konkrete løsninger.

Af Stig Andersen
[prosabladet@prosa.dk]
Foto: Lars Bertelsen

“For os er den nemme adgang til pålidelige data helt afgørende og kan aflæses direkte på bundlinjen”

Torben Andersen, direktør og medejer, RobinHus

For Torben Andersen, medejer af RobinHus, er det helt naturligt, at offentlige data stilles gratis til rådighed.

– Helt principielt bør data fra det offentlige være gratis tilgængelige. Det er jo vores allesammens data indsamlet ved hjælp af vores skattekrone. I forhold til iværksættermiljøet er det også superfint, at man kan komme i gang med at udvikle nye, spændende løsninger uden at skulle betale formuer for data, siger han.

Hos RobinHus anvender man i stor stil data fra offentlige registre, når alle oplysninger om en bolig skal samles med henblik på salg – dels i de specialiserede brancheløsninger, som man anvender internt, dels i de webløsninger, som potentielle kunderne kan anvende på robinhus.dk.

RobinHus tilbyder både salg via mægler og selvsalg. I selvsalgsløsningen opretter kunden selv sin annonce, og her er det vigtigt, at indtastning og automatisk indlæsning af data bliver så gnidningsløs som muligt.

– For os er den nemme adgang til pålidelige data helt afgørende og kan aflæses direkte på bundlinjen. Hvis ikke kunderne bliver ført sikkert igennem indtastningen på vores hjemmeside, falder de fra undervejs, siger Torben Andersen.

Kompenserer for fejl

De primære datakilder i selvsalgsløsningen er DAWA (Danmarks Adresser Web API), OIS (den Offentlige InformationsServer) ejendomsdata samt Diadem, der leverer energimærkeinformation. Når kunden som det første taster sin adresse ind, hentes yderligere informationer automatisk ind baseret på adressen. Der foretages et realtids type ahead-opslag i DAWA, så man kan vælge sin adresse fra en liste, men erfaringen viser dog, at denne adresseliste ikke er 100 procent korrekt.

– DAWA er glimrende og nemt tilgængelig, men da der er fejl i det bagvedliggende register, har vi implementeret et fritextfelt, hvor man kan skrive sin adresse ind, hvis den ikke dukker op i listen, forklarer Torben Andersen.

Samme princip er implementeret, hvis kunden ikke er enig i det boligareal, som automatisk bliver hentet ind fra BBR-registret via OIS.

Tilgængelighed og kvalitet det vigtigste

Hos RobinHus har man anlagt en pragmatisk tilgang til tilgængeligheden af data.

– Lidt firkantet sagt tager vi de data, vi kan få, og bygger så den nødvendige robusthed ind i de konkrete løsninger. Det vigtige for os er, om data overhovedet er tilgængelige og af en god kvalitet, ikke om de er gratis, forklarer Torben Andersen og fortsætter:

– Vi synes, at den del af grunddataprogrammet, der handler om at højne datakvaliteten, er meget vigtig. Sam-

tidig vil vi hellere have adgang til data inklusive informationer om, hvor de muligvis kunne være fejlbehæftede, frem for at data slet ikke bliver gjort tilgængelige.

Torben Andersen vil gerne være med til at højne datakvaliteten i de offentlige registre, men savner en nem mulighed for tilbage-melding.

– Man kunne godt satse på en form for crowdsourcing, hvor de stadig flere brugere af offentlige data kunne blive inddraget i at højne kvaliteten i registrene, siger han.

Salgspriser kommer sent

Den nye fællesoffentlige Datafordeler er ifølge Torben Andersen et udmærket tiltag, da distributionen af data må forventes at blive enklere og mere veldokumenteret. Men det er i sig selv ikke et problem, at man i dag skal hente data ind fra forskellige kilder, og Torben Andersen er mere optaget af, at han kan få data så hurtigt som muligt, end at de kommer fra en offentlig datafordeler. De faktiske salgspriser på boliger er et eksempel.

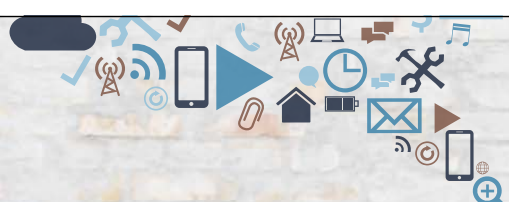
– Der går nemt op til et halvt år, før de faktiske salgspriser, som vi anvender i vores løsninger, bliver leveret fra tinglysningssystemet. Mæglerne kender jo salgspriserne, så snart handelsaftalen er underskrevet, så jeg kan sagtens forestille mig, at vi vil abonnere på salgsprisdata i en fælles brancheløsning frem for at vente på data fra det offentlige, siger han.

Torben Andersen ser også en potentiel udfordring i, at der med datafordeleren bliver skudt et led ind mellem dataejerne i de bagvedliggende registre og aftagerne.

– Det vil altid være en fordel at have mulighed for direkte kontakt til de folk, der kender data og deres anvendelse i detaljen, så det håber jeg også vil være muligt fremover, siger han.

RobinHus

- Landsdækkende ejendomsmæglerkæde, der både tilbyder selvsalg og et mere traditionelt mæglerprodukt.
- Etableret i 2002. 50 procent ejet af EDC og 50 procent ejet af de to stiftere, Torben Andersen og Frederik Bruhn-Petersen.
- Har i de seneste fem år oplevet en stigning i salget af boliger på gennemsnitligt 10 procent årligt.
- Se mere på robinhus.dk.

Åbne data giver

BEDRE BOLIGFAKTA

DinGeo leverer et nemt tilgængeligt overblik over offentlige data om en specifik bolig. Ideelt for boligkøbere, men ikke alle boligejere er begejstrede.

Af Stig Andersen

[prosabladet@prosa.dk]

Foto: Lars Bertelsen

Det faste job er blevet sagt op, og siden 1. januar 2016 har Peter Riisager arbejdet på fuld tid med DinGeo, som samler en lang række informationer om en specifik bolig ved indtastning af en adresse på dingeo.dk.

– Når jeg selv har købt hus, har jeg oplevet at skulle søge relevante informationer rigtigt mange forskellige steder. Så idéen med DinGeo er at samle det hele ét sted, forklarer han.

DinGeo trækker næsten udelukkende på åbne offentlige data. Forurening, støj, radonrisiko, drikkevandets hårdhed, salgspriser, lån i boligen og så videre hentes ind fra forskellige offentligt tilgængelige datakilder, inklusive realtidsopslag i DAWA (Danmarks Adressers Web API). DinGeo præsenterer ikke blot data, men beriger dem. Radonrisikoen er et eksempel. Her anvender DinGeo data fra en rapport fra Statens Institut for Strålebeskyttelse, men supplerer med lokale geologiske data og informationer fra BBR-registret, så risikoen for radonstråling på den konkrete adresse kan forudsiges mere præcist.

– Værdien af DinGeo ligger både i, at boligkøbere får et meget bedre og uvildigt grundlag for at vurdere den enkelte bolig, og at boligejere får nemmere tilgængelig information om deres egen bolig, siger Peter Riisager, som oprin-

deligt har en ph.d. i geofysik, men senere har suppleret med en diplomuddannelse i softwareudvikling fra IT-Universitetet.

"Det er mine data"

Ikke alle er lige begejstrede for den nemme adgang til informationer om en konkret bolig. Holdningen "det er min bolig, så det er mine data" har Peter Riisager mødt flere gange, når folk har henvendt sig til ham. Bekymringen er naturligvis, at deres bolig bliver siet fra af potentielle købere, for eksempel fordi der kan være støjgener. DinGeos kort over potentielle støjgener illustrerer også en af problemstillingerne, ved at data fra det offentlige ikke længere kun distribueres til en snæver kreds af fagfolk.

– Kortet over potentielle støjgener bliver eksempelvis ofte set som en oversigt over den faktisk målte støj udtrykt i decibel. Men det er ikke tilfældet. Værdierne er baseret på en model, som ikke tager fuldstændig højde for forhold som bevoksning, nye lyddæmpende slidbanelag på tilstødende veje og andre tiltag, der dæmper støj. Her er der en udfordring med formidlingen og tolkningen af data, forklarer Peter Riisager.

Hvis folk henvender sig med en klage over, at DinGeo udstiller data på deres bo-

"Selve grundidéen med at frikøbe data, der er investeret mange skatte kroner i at indsamle, er indlysende rigtig"

Peter Riisager, CTO og stifter, DinGeo

lig, forklarer Peter Riisager, at disse data i forvejen og ofte i mange år tilbage har været offentligt tilgængelige – eneste forskel er, at de nu er blevet meget nemmere tilgængelige.

Hvad angår persondata, gør han alt for at holde sig inden for de lovmæssige rammer, der beskytter borgerens datasikkerhed, men erkender, at det er et meget komplekst område.

– Jeg kan sagtens sætte mig ind i bekymringen for, at kombinationen af flere datasæt kan risikere at ende ud i noget personhenførbart. Jeg gør, hvad jeg kan, for at overholde regler og love, men det bekymrer mig, at det er blevet så komplekst, siger han.

Stor interesse

Forretningsmodellen for DinGeo er ikke implementeret endnu. Peter Riisager har tre partnere, der har skudt penge i projektet, som for nylig også har modtaget støtte fra Innovationsfonden. Der er mange pengestærke aktører på boligmarkedet og store potentielle økonomiske gevinster. Så målet at bygge en platform, der effektivt kombinerer og analyserer de mange data og bruger dem til intelligent at forbinde disse aktører på boligmarkedet, har ifølge Peter Riisager et stort potentiale.

– Lige nu handler det om at skabe interesse for DinGeo, og vi kan se på de støt stigende besøgstal, at interessen er der, siger han.

Frikøbet indlysende rigtig

Grunddataprogrammet og den nye Datafordeler har indtil videre ikke betydet det store for DinGeo-projektet, men Peter Riisager er meget begejstret for selve idéen med at stille offentlige data gratis til rådighed.

– Selve grundidéen med at frikøbe data,

der er investeret mange skatte kroner i at indsamle, er indlysende rigtig. Jeg er helt overbevist om, at når offentlige data først bliver sat i spil, vil der komme rigtig mange gode anvendelser ud af det, som de oprindelige dataejere ikke nødvendigvis har tænkt på, siger han.

Han kan godt sætte sig ind i den bekymring, man som dataejer kan have, når ens data bliver sluppet ud til stadig flere mennesker uden for kredsen af professionelle samarbejdspartnere. Han ser dog et skift i grundholdningen hos flere offentlige dataejere.

– Tidligere var eksempelvis Danmarks Miljøportal meget fokuseret på kun at publicere data på sin egen portal, men nu er fokus klart skiftet til at få data ud til alle aktører, der kunne tænkes at anvende dem i deres løsninger, siger Peter Riisager.

Han har ikke en lang liste over data, det kunne være relevant at anvende på DinGeo, men som han ikke har adgang til i dag. Han vil dog i høj grad være interesseret i kunne anvende data fra Danmarks Statistik, som p.t. ikke er frikøbt.

DinGeo

- Nystartet iværksættervirksomhed, der behandler og visualiserer åbne grunddata på alle 3,5 millioner danske fysiske adresser.
- Med DinGeo kan man tjekke risiko for oversvømmelse og radonforurening, undersøge trafikstøj og jordforurening og læse om områdets skoler, indbyggere, indkøbsmuligheder og så videre.
- DinGeo modtog i 2015 Geodataprisen for bedste brug af grunddata i Danmark.
- I løbet af det første halvår af 2016 er antallet af brugere mere end fordoblet (p.t. over 80.000 unikke besøg om måneden).
- Se mere på dingeo.dk

“Vi vil gerne vide
ALT OM ALLE,
men intet om den enkelte”

Geomatic laver typeklassifikationer af danskerne på basis af geografisk og demografisk dataanalyse. Hvis data fra de offentlige registre ikke er af tilstrækkelig høj kvalitet, vedligeholder virksomheden dem selv.

Af Stig Andersen
[prosabladet@prosa.dk]
Foto: Lars Bertelsen

Har du lyst til at vide, om du ud fra statistisk sandsynlighed er en F3'er "Familie med formue og forstand" eller måske en G2'er "Vise og velstillede veteraner", så hop ind på Geomatics hjemmeside, og skriv din adresse ind under menupunktet Klassifikation. I nogle tilfælde er den udførlige typebeskrivelse nærmest spot-on, i andre tilfælde må man konstatere, at det her handler om opsummerede data på en større gruppe mennesker, hvor du tydeligvis er atypisk i forhold til dine naboer.

– Vi plejer at sige, at vi gerne vil vide alt om alle, men intet om den enkelte, forklarer Martin K. Glarvig.

Han er direktør og stifter af Geomatic, hvis forretning er geografisk og demografisk analyse baseret på meget store mængder statistisk data. Resultatet bruges til at inddele danskerne i forskellige typer, som kan anvendes til business intelligence og segmenteringsformål.

Kunderne er både private virksomheder, der vil målrette deres markedsføring mod specifikke kundesegmenter og offentlige virksomheder, der anvender de forædlede data til deres planlægning.

Geomatic har således en tredjedel af de danske kommuner på referencelisten.

– Ved at anvende vores data kan kommunerne eksempelvis kortlægge den demografiske profil på velfungerende områder i en by, hvilket kan være et meget væsentlig beslutningsgrundlag i forhold til planlægning af nye bydele, fortæller Martin K. Glarvig, som er geodæt af uddannelse og en af pionererne herhjemme, når det gælder om at lave forretning på basis af offentlige data.

I 2001 blev ejendoms- og adressedata lagt ud som åbne data, og han hjøned med det samme nogle muligheder, ikke mindst for forsikringsselskaber, der nu ville kunne graduere deres tariffer ned på meget mindre enheder end blot et postnummer, og for banker, der kunne benytte data til risikovurdering i forbindelse med långivning. I 2002 stiftede han derfor Geomatic, der i dag tæller 36 medarbejdere.

Det handler om statistik

Martin K. Glarvig understreger gentagne gange, at Geomatic beskæftiger sig med statistik og ikke med at indsamle viden om den enkelte. >>

Martin K. Glarvig fra Geomatic efterlyser generelle retningslinjer for håndteringen af personlige data.

– Det kunne være en god idé med nogle brancheetiske regler på området, siger han.

– Det er ulovligt at indsamle og lagre information om enkeltpersoner uden et samtykke, og for vores kunder er det også uinteressant, siger han.

Der findes ikke en standardiseret definition af, hvad statistik er. Så afgrænsningen mellem indsamling af informationer om en gruppe af personer i modsætning til én person er ikke knivskarp. Danmarks Statistik har nogle retningslinjer, som man følger hos Geomatic, men Martin K. Glarvig kunne godt tænke sig nogle generelle regler.

– Det kunne være en god idé med nogle brancheetiske regler på området, eksempelvis hvor stor en gruppe skal være, før vi kan definere det som statistik, siger han.

Datakvaliteten er det vigtigste

Input til dataanalyserne kommer fra en lang række kilder. Geomatic køber stort ind hos Danmarks Statistik og Gallup Indeks Danmark samt abonnerer på en lang række af de offentlige registre som CPR, CVR og BBR. Martin K. Glarvig ser positivt på frikøbet af grunddata i Grunddataprogrammet.

– Frikøbet af offentlige grunddata vil uden tvivl kunne fremme innovationen, da det er blevet meget nemmere at eksperimentere med nye produkter og forretningsområder, men lige nu ser jeg det mest som en omstrukturering i den måde, hvorpå det offentlige håndterer udvekslingen af data internt, siger han.

Sammen med løn er indkøb af data den klart tungeste post på udgiftssiden hos Geomatic, så han hilser velkommen, at nogle data nu bliver gratis. En høj datakvalitet er dog vigtigere, end at data er gratis.

– For en etableret aktør som Geomatic er det ikke afgørende, at visse offentlige data er gratis. Vi er vant til at betale for data, ikke mindst fra Danmarks Statistik, hvis data ikke er frikøbt, siger han og fortsætter:

– Det er meget vigtigere, at man kan stole på data, og der må vi sige, at data i de bagvedliggende offentlige registre, eksempelvis BBR og CVR, i en del tilfælde er uhensigtsmæssige hvis ikke ligefrem fejlbehæftede. Rent faktisk har vi haft stor succes med at vedligeholde vores eget adresseregister, da det for vores kunder kan være afgørende at have en hit rate på tæt på 100 procent på korrekte adresser frem for måske 95 procent fra det offentlige register.

Som eksempler på fejl i BBR nævner Martin K. Glarvig, at i nogle kommuner bor helt op til fem procent af indbyggerne tilsyneladende i bygninger, der ikke er godkendt til beboelse, og der er indrettet børnehaver i driftsbygninger til landbrug. I CVR er der ingen validering på adresser, så man kan oprette et firma, der i forhold til BBR ikke giver mening, for eksempel en større produktionsvirksomhed på tredje sal i et boligbyggeri!

Han vil gerne være med til at højne datakvaliteten i de bagvedliggende registre, men savner en effektiv og nemt tilgængelig mulighed for at melde tilbage til registrene, hvis man finder fejl. I den aktuelle situation, hvor virksomheden selv skal stå for en del af kvalitetssikringen, kunne han faktisk også godt bruge nogle flere medarbejdere i form af dataspecialister og systemudviklere.

Inden for lovens rammer

Ud over data fra offentlige registre og fra Danmarks Statistik er en meget væsentlig datakilde for Geomatic vores adfærd

“For en etableret aktør som Geomatic er det ikke afgørende, at visse offentlige data er gratis”

Martin K. Glarvig, direktør og stifter, Geomatic

på nettet, som kortlægges via cookies på de enkelte enheder. Man har aftaler med en række websites, hvor Geomatic får lov til at lægge cookies på brugerens enhed, når de kommer forbi sitet. De opsamlede data kan så dels bruges af firmaet bag websitet, dels af Geomatic i virksomhedens klassifikationsarbejde. Data indsamles alene anonymt og følger IAB's (Interactive Advertising Bureau) internationale branchestandard for indsamling af statistik via cookies - en standard, der inddeler vores interesser og adfærd i 300 generelle kategorier.

Konkret sker følgende: Når man tilgår et website, hvor Geomatic har en aftale, lægges en cookie på enheden. Når der så på et tidspunkt testes en adresse ind på enheden, lægges der ud fra adressen en cookie på enheden, der definerer den som tilhørende F3, G3 eller en af de andre typer i klassifikationen.

– Når først vi har etableret en kobling mellem enhed og klassifikation, følger vi med i, hvad eksempelvis denne F3'er foretager sig på nettet. Koblingen mellem adresse og enhed forsvinder i samme øjeblik, vi har lagt en "F3-cookie" på enheden, fortæller Martin K. Glarvig.

Han understreger, at Geomatic holder sig fuldstændig inden for lovens rammer, hvilket blandt andet betyder, at man ikke lagrer personhenførbare informationer.

– Overordnet set handler det om at forstå samfundet gennem data og derigennem være med til at understøtte en god og positiv udvikling. Der hviler et stort ansvar på de enkelte aktører i branchen, at de opfører sig ordentligt, og vi ser os i den sammenhæng faktisk som en slags foregangsmænd, siger han.

Hvad angår problemstillinger i forhold til privacy, ser Martin K. Glarvig en tydelig tendens til, at grænsen for, hvad der betragtes som privat, hele tiden rykker sig – ikke mindst blandt de unge. Han er ikke generelt bekymret for beskyttelsen af borgernes privacy, men kan dog blive det, hvis nogle udnytter eksempelvis cookie-direktivet ud over det tilladte. Det sker for eksempel, hvis man i bannerreklamer får tilbudt rejser i præcis den uge og til præcis den destination, som man netop har søgt på på en anden aktørs side. Her er der lagret og videreanvendt persondata til en målrettet reklame over for en specifik person, og det er ulovligt. Derimod er det lovligt at registrere, at personen generelt er interesseret i skirejser eller modetøj.

Geomatic

- Privatejet dansk virksomhed, som arbejder på det nordiske marked med udvikling af klassifikationer og innovative online-løsninger, der skal hjælpe til en bedre forståelse af samfundet gennem data.
- Geomatic blev etableret i 2002 og har i dag 36 ansatte.
- Klassifikationerne beskriver i Danmark 36 unikke typer af husstande, der alle er beskrevet med data om indkomst, alder, uddannelse, beskæftigelse mv. fra Danmarks Statistik, samt holdning, livsstil og adfærd fra Gallup Indeks Danmark, samt indsamlede cookie-data.
- Se mere på geomatic.dk.

FREMTIDEN FLYTTER IND I VORES FABRIKKER OG KONTORER

Vores forhold til arbejde og teknologi vil snart ændre sig radikalt. Nye landvindinger inden for it, digitalisering, databehandling og robotteknologi åbner en automatiseret verden på fabrikkerne, i vel-færden og servicefagene for mine øjne, men er alle rustet til at følge med udviklingen, eller efterlader den nogle af os tomhændede tilbage?

Af Jakob Lindell Ruggaard, Ledelseskonsulent og arbejdsmarkedspolitisk rådgiver, PROSA
[jar@prosa.dk]

Messen Automatik 2016 foregår i Brøndbyhallen, der dækker et kolossalt område bag Brøndby Stadion. Det er her, verdens førende teknologier inden for kunstig intelligens, robotteknologi og digitalisering præsenteres på det, arrangørgruppen kalder automationsbranchens festdag. I døren udleveres et kort, som man skal bippe ind overalt, hvor man kommer frem, og som registrerer, hvilke oplæg og stande man har besøgt.

Hallen er stor, lydniveauet er højt og aktivitetsniveauet intenst. Jeg er her mest for conferenceprogrammet – for at høre, hvordan fremtiden ser ud med en robotfabrikants eller en automatiseret fabriksejers øjne og leve mig ind i tankegangen hos de it-virksomheder, som skal drive automatiseringen frem.

I konferencelokalerne præsenteres cases på virksomheder, som allerede er i gang med at forme de samfundsmæssige konsekvenser for arbejdet og arbejderne. Der er total konsensus om, at vi inden for en meget kort årrække vil se en eksplosiv udrulning af robotter og softwareteknikker, som kommer til at automatisere vores privat- og arbejdsliv - noget flere it-professionelle nok allerede er begyndt at få færtten af på deres arbejdspladser.

Hvad med os andre?

Den centrale vision på konferencen er, at Danmark skal fastholde sin status som produktionsland. Den holdning fastslår Jani Lykke Methman, direktør for Arbejdsgiverne, en lille arbejdsgiver- og brancheforening for 2.200 industri-, maskin-, smede-, el-, og vvs-virksomheder med

i alt cirka 16.500 medarbejdere, ved messens begyndelse.

Robotterne er midlet til at presse produktionsomkostningerne ned på et niveau, så danske virksomheder kan hente produktionen tilbage fra eksempelvis Kina, Sydøstasien og Østeuropa. Netop sådan en virksomhed er danske Welltec, som vandt Dansk Robotnetværks (DIRA) automatiseringspris 2016. Welltec var i 2014 godt i gang med at flytte sin produktion til Polen, men ombestemte sig og satsede på moderne robotteknologi i stedet. Konsekvensen er voldsomt stigende produktivitet på fabrikkerne i Allerød, men som firmaet indrømmer på konferencen "også et endnu større krav om specialisering og programmeringsegenskaber til vore faglærte kollegaer".

Slut med dyre lønkroner

Indstillingen til teknologien såvel som færdighederne til at håndtere den bliver vigtigere på fremtidens arbejdsmarked. Hos Welltec kan man spore to konkrete konsekvenser. For det første kommer robotterne til at stille meget højere uddannelseskrav til arbejdsstyrken. På Welltec kommer det til udtryk ved, at ingeniører dukker op på fabrikgulvet, der hvor smedene har stået de sidste mange år. For det andet erstatter robotterne generelt arbejdskraft på gulvet - også på en måde, man ikke kan uddanne sig ud af. Meget af den økonomiske gevinst ved automationen er netop, at Welltec ikke skal betale dyre lønkroner til landets metalarbejdere.

Fabriksledelsen i Allerød udvalgte, hvem der kunne blive i arbejdet, og hvem der skulle >>

“Robotterne erstatter generelt arbejdskraft på gulvet – på en måde, man ikke kan uddanne sig ud af”

fyres, primært baseret på medarbejdernes indstilling og attitude til den teknologiske udvikling – ikke efter deres direkte faglige kvalifikationer. De fleste af de medarbejdere, som kunne beholde deres job, skulle nemlig alligevel undergå massiv efteruddannelse.

Det signal, som lyser ud af Automatik 2016-messen, er, at vi går en spændende fremtid i møde, hvor teknologien vil åbne nye muligheder, som det endnu er svært at forestille sig den fulde betydning af, selv for de tilstedeværende førende fabrikker og forskere inden for it og teknik. Huse bygget af animalsk væv, softwareprogrammer, der agerer barista, jurister og læger, kunstig intelligens, som lærer sig selv færdigheder løbende, og cloud-teknologi, som

muliggør, at uanede mængder af robotter og softwaresystemer løbende deler deres data og lærer deres færdigheder fra sig, er bare nogle af de tendenser, som messens eksperter vurderer, ligger lige for.

Vi kommer som moderne mennesker til at se lidt i en fremtid, som vil betyde, at de næste generationer vil se tilbage på os som underligt umoderne og støvede, hvor vores verden bliver organiseret på en måde, som er radikalt væsensforskellig fra de sidste 50 års udvikling. Men udviklingen har omkostninger for dem, der vælges fra. Det er også tydeligt. Og det er netop vores generation, som har ansvaret for at sørge for, at samfundet finder løsninger, der sikrer, at teknologien arbejder for alle og får alle med ind i et mere lige samfund.

Forsikring specielt for ansatte i Tele IT

– med overskudsdeling

GF Tele IT er en forsikringsklub specielt for ansatte i Tele IT branchen. Vi er en del af GF Forsikring, og hos os får du overskudsdeling på alle dine forsikringer – jo færre skader, jo billigere bliver det for dig.

I foråret betalte vi 38 % af præmien tilbage til vore kunder.
Se mere på gfteleit.dk

Det gode selskab

GF Tele IT

Gudenåcenteret, Gl. Stationsvej 3 st. tv. · 8940 Randers SV · Tlf. 86 10 36 00 · gfteleit.dk

LEDIGE BLIVER 'SKUBBET' TIL AT HUSKE FORMALIA

Min A-kasse deltager i et landsdækkende nudging-forsøg. Nudging handler om at skabe adfærdsforandring gennem små 'skub', og håbet er, at flere medlemmer vil huske at overholde de formalia, der er forbundet med at være ledig i dag, så de undgår sanktioner.

Af Anne Grethe Hansen, regionsleder, Min A-kasse
[agh@prosa.dk]

A-kassen er hoppet med på bølgen og udsender nu nudging-mails til vores medlemmer. Egentlig er det bare oplysninger til medlemmet om, hvad der er ret og pligt, men trenden med nudging har nu også fundet vej til os.

Vi er med i et landsdækkende forsøg med nudging, der betyder, at du, når du som ledig tilmelder dig jobcenteret for første gang, automatisk får tilsendt en mail, der indeholder gode råd og tips til, hvordan du får optimeret din jobsøgning allerede fra første dag.

Forsøget er kommet i stand via Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (STAR). STAR har udviklet forsøget med henblik på "at minimere ledigheden og fokusere den ledige på jobsøgning allerede fra 1. dag i jobcenteret." Forsøget indeholder fire faser med gode idéer til optimering af dit CV og brug af private netværk.

HUSK:

Er du dimittend og ikke-forsørger, får du mindre i dagpenge fra den 1. januar 2017. Satsen ændres fra 1. januar til 598 kroner pr. dag.

Mit råd til dig er: Brug det, hvis du kan, og brug måske kun dele af det, du bliver præsenteret for. Netop fordi det er landsdækkende, vil der være nogle tips, som du kan sortere fra, og andre, som du sagtens vil kunne bruge.

Nu tænker du måske: "Det har jeg da ikke fået?" Men det er, fordi du så er kommet i kontrolbunken. Forsøget er skruet sammen, så kun hver anden ledige kommer med i forsøget, mens den anden halvdel havner i kontrolgruppen. STAR vil således både kunne måle effekten af forsøget og sammenligne grupperne ud fra samme arbejdsmarkedspolitiske vinkel, udsving på sæson og andre parametre, som ellers kan være meget forskellige - afhængig af, hvilken periode man vælger at kigge på.

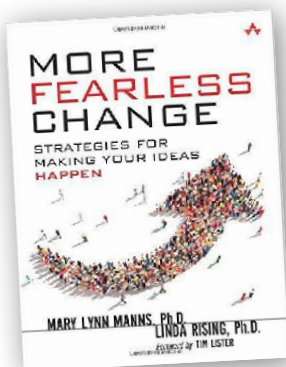
Et andet område, hvor vi også nudger, er i forhold til opdatering på jobloggen. Hvis vi kan konstatere, at du som ledig ikke opdaterer din elektroniske joblog hver uge, finder du et brev i din selvbetjening, hvor vi beder dig opdatere jobloggen straks. Reglerne siger, at der skal opdateres jobansøgninger hver uge på jobloggen, og det er et rådighedskrav, som vi SKAL kontrollere.

Derudover skal vi modtage en uploadet ansøgning fra dig hver fjerde uge, og det er også noget, vi holder skarpt øje med. Så husk både at uploade dine jobsøgninger hver uge og en konkret ansøgning en gang hver fjerde uge. Så er du på den sikre side og vil opfylde reglerne for udbetaling, i hvert fald hvad dette angår.

Bøger med rabat

til PROSA-medlemmer

More Fearless Change Strategies for Making Your Ideas Happen

Linda Rising & Mann

ISBN 9780133966442

Linda Rising er nok det største ikon for danske IT-specialister på "Fearless change" – nu er hendes bog månedens tilbud til PROSA-medlemmer. Authors appeal to each individual's logic (head), feelings (heart), and desire to contribute (hands) - the best way to motivate real change and sustain it for the long haul. 63 New and Updated Patterns for Driving and Sustaining Change The hard part is enlisting the support of other people. Whether a top manager or a lone developer promoting a better way of working, this book will give you tools and ideas to help accomplish your goal. Quotes: "Keep the patterns in this book and Fearless Change handy...These patterns transformed me from an ineffective 'voice in the wilderness' to a 'valued collaborator'". Authors reflect on all they've learned in the past decade, and introduce 15 powerful, new techniques - all extensively validated by change leaders.

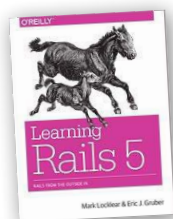
Vejl. pris 337,-

TILBUD 249,-

Learning Rails 5

Locklear mfl.

ISBN 9781491926192

If you're a web developer or designer ready to learn Ruby on Rails, this hands-on guide is the ideal way to get started. Rather than toss you into the middle of the framework's Model-View-Controller architecture, as many books do, Learning Rails 5 begins with the foundations of the Web you already know.

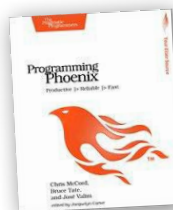
Vejl. pris 374,-

TILBUD 269,-

Programming Phoenix Productive

Mccord

ISBN 9781680501452

Don't accept the compromise between fast and beautiful: you can have it all. Phoenix creator Chris McCord, Elixir creator Valim, and award-winning Bruce Tate walk you through building an application that's fast and reliable. At every step, you'll learn from the Phoenix creators not just what to do, but why. Packed with insider insights, this definitive guide will be your constant companion in

your journey from Phoenix novice to expert, as you build the next generation of web applications. Phoenix is the long-awaited web framework based on Elixir, the highly concurrent language that combines a beautiful syntax with rich metaprogramming.

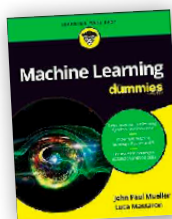
Vejl. pris 287,-

TILBUD 199,-

Machine Learning For Dummies

Mueller

ISBN 9781119245513

Your no-nonsense guide to making sense of machine learning Machine learning can be a mind-boggling concept for the masses, but those who are in the trenches of computer programming know just how invaluable it is. Without machine learning, fraud detection, web search results, real-time ads on web pages, credit scoring, automation, and email spam filtering wouldn't be possible, and this

is only showcasing just a few of its capabilities.

Vejl. pris 257,-

TILBUD 176,-

Android Concurrency

Blake Meike

ISBN 9780134177434

Mastering concurrency is critical to developing software with the performance and responsiveness you and your users expect - and this is especially true in Android mobile development. On Android, interruptions are more frequent and abrupt, and concurrency involves ordering user-visible events and synchronizing with component and process lifecycles, not just ensuring thread safety. You need a deeper Android-specific understanding of concurrency - and Android Concurrency delivers it.

Vejl. pris 292,-

TILBUD 219,-

FACTUM BOOKS

Få 20% rabat hos FACTUM BOOKS
- følg linket til FACTUM BOOKS via prosa.dk
og få rabat på bøgerne.

Halmstedgade 6 · 8200 Aarhus N · Tel. 89 37 35 95 · info@factumbooks.dk · www.factumbooks.dk

[KØBENHAVN]

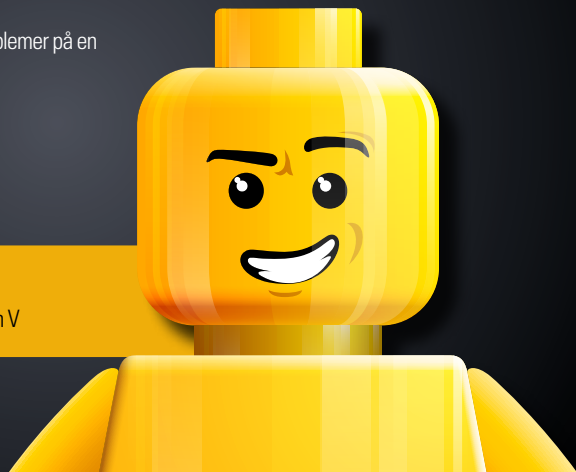
Problemløsning med LEGO

Lær på en sjov og fornøjelig måde at løse de mest almindelige problemer på en struktureret facon. Vi leger os til en bedre problemløsningsteknik.

UNDERVISER

Bent Jensen fra BestBrains.

DATO | Tirsdag 29. november kl. 17.30-20.30
STED | PROSA, Vester Farimagsgade 37A, 1606 København V

[KØBENHAVN]

EUs PERSONDATAFORORDNING

— hvad betyder den for dig?

DATO | Torsdag 24. november kl. 17.00-20.00
STED | PROSA, Vester Farimagsgade 37A, 1606 København V

Har du styr på indholdet i EU's kommende persondataforordning?

Fra starten af 2018 skal it-afdelinger i små som store virksomheder overholde nye regler. Kom og hør, hvad det kommer til at betyde i praksis for en dansk it-afdeling og dig, som håndterer persondata og personfølsomme data.

Alle danske virksomheder, som har data om personer, skal overholde EU-PDF, og den har en del højere krav til dokumentation, registrering og awareness, lægger op til væsentlige bøder og vil forventeligt få ledelsens opmærksomhed. Så danske it-afdelinger kan komme til at spille en central rolle i overholdelsen af EU-PDF, og du bør derfor være forberedt.

OPLÆGSHOLDER

Persondata-advokat **Per Mejer** forklarer om de praktiske problemer, som en it-afdeling kan risikere at støde ind i, og hvordan I bedst forbereder jer på forordningen.

[KØBENHAVN]

GirlzNight:

Rundvisning i Skuespilhuset

Kom og netværk med andre it-kvinder. Oplev Store Scenes intime grottestemning og få indblik i tankerne bag bygningens arkitektur og belysning. Kom med bag scenen, hvor kulisserne skiftes ud og bygges op, mens belysningen til aftenens forestilling justeres. Følg stjernegulvet til prøvesale-
ne, hvor forestillingerne bliver til.

Rundvisningen tager 75 minutter og gennemføres på kunstens præmisser. Prøver, der trækker ud, eller sceneteknik, der kræver akut justering, kan betyde, at vi ikke kan gå den planlagte rute.

Efter rundvisningen spiser vi en sandwich i Restaurant Ofelia.

DATO
STED

Torsdag 17. november kl. 16.15-19.00
Skuespilhuset, Sankt Annæ Plads 36, 1250 København K
*Der er skabe og fri garderobe.

[KØBENHAVN]

iPhone apps i Swift

Få en praktisk introduktion til, hvordan du laver native iPhone apps med Xcode og programmeringssproget Swift. Vi ser på, hvordan man kan lave en app i Swift, der følger de mere traditionelle designmønstre benyttet i Apple mobile frameworks, herunder en apps lifecycle. Vi vil også se på, hvordan man kan hente data fra en REST Service og vise dette i brugergrænsefladen. Alt dette vises ved hjælp af en kort præsentation og masser af live coding.

DELTAGERKRAV

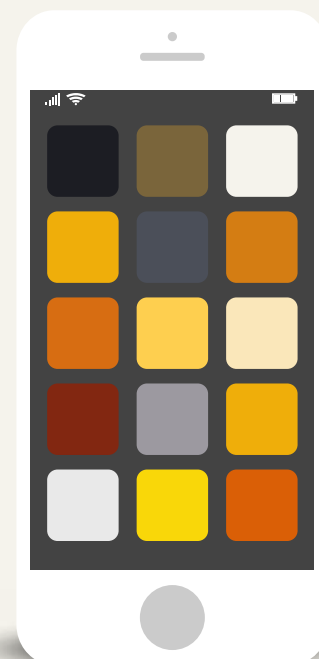
- Kendskab til design patterns generelt
- Fortrolighed med et eller flere programmeringssprog

UNDERVISER

Jens Nerup er en erfaren softwareudvikler, som gennem de sidste 20 år har udviklet alt fra embedded software til store enterprisesystemer.

DATO
STED

Tirsdag 22. november kl. 17.30-21.00
PROSA, Vester Farimagsgade 37A, 1606 København V

[ODENSE]

Virksomhedsbesøg hos **Interacoustics i Middelfart**

DATO | Torsdag 10. november
kl. 17.30-21.30
STED | PROSA, Overgade 54,
5000 Odense

OM INTERACOUSTICS:

Interacoustics er verdens største producent af audiologisk udstyr, der bruges i øre-næse-halsklinikker, hospitaler og høreapparatforretninger over hele verden. Virksomheden er grundlagt i 1967 af Pierre Honoré og Michael Davis og blev i 2000 overtaget af C20-selskabet William Demant, en af verdens førende inden for det audiologiske felt af høreløsninger, audiologisk måleudstyr og personlig kommunikation. Interacoustics har i alt 160 ansatte og hovedkvarter i Middelfart.

PROGRAM:

kl. 17:45 Ankomst til PROSA i Odense, Overgade 54
kl. 18.00 Afgang til Interacoustics, Audiometer Allé 1, 5500 Middelfart
kl. 19.00 Velkomst og præsentation af virksomheden
kl. 20.00 Rundvisning og demo af udstyr på vores "in-house"-klinikker
kl. 21.00 Kaffe og kage
kl. 21.30 Tak for denne gang

Vi finder ud af transport til og fra Interacoustics. Handler bl.a. om at finde ud af, hvor mange der kan lægge bil til. Vi forestiller os, at dem, der er med i bilen, betaler 'benzinpenge' til den, der kører.

[AARHUS]

LAV DIT EGET IOT-PROJEKT

Lær at bygge en hardwareplatform baseret på Arduino og Raspberry Pi og lær at programmere en applikation. Du bliver introduceret til begge platforme på et niveau, hvor alle kan være med, også selvom du ikke har rørt ved begge enheder endnu.

Du skal have mod på at lære lidt om elektronik og kode i Python. Lyst til at lære noget nyt er derfor et must. Men det er ikke et krav at være hardcore inden for hverken kodning eller elektronik for at kunne deltage.

Physical.io vil stå for en lærerig aften og sørge for, at byggevejledninger og koder bliver mangfoldiggjort efter arrangementet.

Læs mere om programmet på prosa.dk/kursus

DATO | Onsdag 16. november kl. 17.00-21.00
STED | PROSA, Søren Frichs Vej 38M, 8230 Åbyhøj

Front-end workflow, strategi og performance

anno 2016

Gulp. Gør det muligt at holde en stabil struktur på internt samarbejde – på store såvel som små projekter. Giver et ordentligt spark ift. generel udviklingshastighed og skalérbarheden.

Progressive Enhancement. Hvis brugeren er på mobil og har dårligt internet, hvordan sikrer vi så, at han får den bedst mulige oplevelse?

Service Workers. En forholdsvis ny teknologi, der giver mulighed for at lave offline web-apps. Dvs. at din web-app kan fungere offline som en hvilken som helst anden app på telefonen.

Componentization. Hvordan gør vi vores applikationer/løsninger nemmere at vedligeholde på front-enden? Hvilke teknikker er best-practice, og hvilke skal man holde sig fra?

OPLÆGSHOLDER

Leo Ørsnes, Senior Frontend Developer,
Cabana A/S

AALBORG

DATO | Tirsdag 8. november kl. 17.00-20.00
STED | Cassiopeia, Auditoriet, Selma Lagerlöfs Vej 300, Aalborg Øst

AARHUS

DATO | Tirsdag 15. november kl. 17.00-20.00
STED | PROSA, Søren Frichs Vej 38M, 8230 Åbyhøj

Forbundet af IT-professionelle • Association of IT Professionals • prosa.dk

København – Forbund og Min A-kasse

Vester Farimagsgade 37A, 1606 Kbh. V

Kontortid: kl. 9-15 Tlf.: 33 36 41 41
mandag dog kl. 10-15 Fax: 33 91 90 44

Flere oplysninger på www.prosa.dk

Aarhus

Søren Frichs Vej 38 K th.
8230 Åbyhøj

Kontortid: kl. 9.30-15

Odense

Overgade 54
5000 Odense C

Kontortid: kl. 10-15

E-mail:

medlemsreg@minakasse.dk
prosa@minakasse.dk
formand@prosa.dk
faglig@prosa.dk
prosa@prosa.dk

Formand, næstformand, forbundssekretærer og lokalafdelinger

Henvendelse omkring hastesager kan uden for PROSAs åbningstider ske direkte til de fagligt valgte på nedenstående telefonnumre og e-mailadresser:

Niels Bertelsen Formand

Direkte: 33 36 41 11
Mobil: 40 11 41 23
E-mail: nib@prosa.dk

Hanne Lykke Jespersen Næstformand

Direkte: 33 36 41 34
Mobil: 28 88 12 47
E-mail: hlj@prosa.dk

Mikkel Nonboe Forbundssekretær

Direkte: 33 36 41 47
Mobil: 42 31 82 89
E-mail: mno@prosa.dk

Morten Rønne Forbundssekretær

Direkte: 33 36 41 21
Mobil: 27 10 78 86
E-mail: mbr@prosa.dk

Carsten Larsen Forbundssekretær

Direkte: 33 36 41 38
Mobil: 29 62 02 95
E-mail: cla@prosa.dk

PROSA/CSC

Vester Farimagsgade 37A
1606 Kbh. V
Tlf.: 33 36 41 41

PROSA/SAS

Formand: Curt Kjærsgaard,
Retortvej 8, 2500 Valby
Tlf.: 29 23 53 96

PROSA/OFFENTLIG

Vester Farimagsgade 37A
1606 Kbh. V
Tlf.: 33 36 41 41

PROSA/STUD

Overgade 54
5000 Odense C
Tlf.: 33 36 41 41

PROSA/VEST

Søren Frichs Vej 38 K th.
8230 Åbyhøj
Tlf.: 33 36 41 41

PROSA/ØST

Vester Farimagsgade 37A
1606 Kbh. V
Tlf.: 33 36 41 41

Af Kurt Westh Nielsen
Redaktør
[kwn@prosa.dk]

Hvem skal sikre privatlivets fred?

Verden er masseovervåget, og størsteparten af vores digitale kommunikation foregår for oprullet gardin. Vil vi det, og kan det ændres?

"Hvis post sendes personligt til en juridisk person, er det et brud på brevhemmeligheden, hvis andre åbner posten uberettiget. Forbrydelsen er fuldbyrdet, i det øjeblik posten bliver åbnet".

Det kan man læse sig til ved opslag i den danske Wikipedia-udgave om den danske grundlov. I den digitale udgave af et brev har opfindelsen af moderne og effektive krypteringsteknikker i princippet fungeret som en nådegave til at indføre samme privatlivsbeskyttelse.

I praksis skorter det dog ikke på interesser, som arbejder fokuseret på at svække de muligheder. Argumenterne er mange: Bekæmpelse af terror og organiseret økonomisk kriminalitet nødvendiggør indgreb i brevhemmeligheden og svækkelse af implementerede teknologier til sikker kommunikation og databeskyttelse, har det fra tid til anden lydt i de sidste 30 år.

En af de afgørende ting er her proportionaliteten. Hvor omfattende skal truslerne mod et retssamfund være, før vi kan retfærdiggøre, at alle borgeres privatliv og andre rettigheder krænkes eller svækkes? Den vurdering må aldrig overlades til hemmelige tjenester eller hemmelige domstole.

Enestående matematikere og geniale kryptologer har skabt værktøjer, som kan sikre os mod masseovervågning og værne om privatlivets fred. Visionære politikere

og embedsmænd har gennem årene forsøgt at skabe en infrastruktur, som kunne have båret begreber som brevhemmeligheden ind i en nutidig kontekst. I Danmark havde den digitale signatur potentiale til at udgøre en ryggrad for sikker kommunikation for borgerne. Men det nuværende NemID er endt som det, der på krypto-lingo kunne kaldes en degenereret PKI med indbygget key escrow.

Realiteterne lige nu er, at størstedelen af den digitale kommunikation foregår i klar tekst - som fortidens postkort. Den offentlige infrastruktur overholder ikke de

sikkerhedskrav, som man bør stille til sikker kommunikation, og endelig er de kommercielle mailsystemer, som hovedparten af os internetbrugere anvender, overvåget af efterretningstjenester

med statsansatte hacker-enheder eller kommercielle virksomheder.

Et svar på alle disse digitale elendigheder kunne komme fra fagforbund her i Danmark og i udlandet. Her er musklerne til at kunne skabe en sammenhængende privatlivsbeskyttende infrastruktur for medlemmerne. Og rent teknisk er det lettere end nogensinde: Basér det på mailsystemer som Protonmail og Tutanota med end-to-end-kryptering og servere placeret i europæiske lande med fornuftig databeskyttelseslovgivning.

"NemID er endt som en degenereret PKI med indbygget key escrow"